

Áldjátok Istenünket, ti
nemzetek, hallassátok
dicséretének szavát!
Ő adott életet lelkiünknek,
és nem hagyta meginogni
lábunkat.

Zsolt 66,8-9

Bízva Isten gondviselő szeretetében

Római Szent Franciska ünnepe az Örök Városban

Erdő Péter bíboros, prímás gépjárműveket áldott meg március 10-én a Colosseumnál
Fotó: Pápai Magyar Intézet

Erdő Péter bíboros, prímás Szent Franciska, Róma társvédőszentje emléknapijához kapcsolódva, nagyböjt 4. vasárnapján, március 10-én szentmisét mutatott be címtemplomában, a római Szent Franciska-bazilikában. A szent a gépjárművezetők patrónája is; a hagyományokhoz híven Erdő Péter megáldotta a szentmise után a Colosseum körül összegyűlt autókat és vezetőiket.

A szentmisét együtt ünnepelte Giuseppe Sciacca érsek, az Apostoli Szentsek munkaiügyi hivatalának elnöke; Diego Gualtiero Rosa OSB Oliv., a Monte Oliveto Maggiore főapátja; Róma város főpolgármesterének és a delegáltja, a város rendvédelmi szervezeteinek képviselői; Németh Norbert, a Pápai Magyar Intézet rektora; Depaula Flavio prímási titkár, és az olivetánus bencés közösség.

A szentmisét együtt ünnepelte Diego Gualtiero Rosa OSB Oliv., a Monte Oliveto Maggiore főapátja; Németh Norbert, a Pápai Magyar Intézet rektora; Depaula Flavio prímási titkár és az olivetánus bencés közösség.

A 14-15. század fordulóján élt itáliai misztikus, Szent Franciska Péter és Pál apostolokkal együtt Róma társvédőszentje, akit 1608-ban avatott szentté V. Pál, és ünnepét már a következő évben fölvetették a római kalendáriumba. Róla nevezték el a Colosseum szomszédságában álló, a korábbi Santa Maria Nova-templomot, amit ma Szent Franciska-bazilika néven ismernek. Erdő Péter bíboros a bazilikában elmondott szentbeszédében a sőről és a világosságról szóló evangéliumi szakasszal kapcsolatban rámutatott: van a sónak egy nagyon erőteljes jelentése is. Ez pedig az a szerepe, hogy megóv a romlástól. Annak idején, Jézus korában, hogyan tudták az élelmiszereket konzerválni? Elsősorban úgy, hogy lesózták őket. Az elrothadástól, az elpusztulástól óvta meg az ételt a só... Égészen a 20. századig elő-előbukkan a hagyományban az a motívum, hogy néhány igaz ember tartja erkölcsileg a vállán a földet.

(Folytatás a 3. oldalon)

Ellenségeiért is
felajánlotta szenvedéseit
Esterházy Jánosra
emlékeztek Budapesten
5. oldal

Az istenhit észszerűségéről
Veres András püspök előadása
7. oldal

Kelj útra a békédért!
Zarándoklatok Ciprustól Mexikóig
11. oldal

Ülésezett a püspöki konferencia

Budapest lesz a KATTÁRS házigazdája

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) március 5-én tartotta tavaszi rendes ülését. A püspökök testülete a szokásoknak megfelelően a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia budapesti székházában gyűlt össze. Az ülésen részt vett Michael W. Banach érsek, Magyarország apostoli nunciusa is.

2024. április 23–25. között nemzeti zarándoklat lesz Rómában, Ferenc pápa 2023-as magyarországi apostoli látogatásának első évfordulóján. A zarándoklat mindhárom napján sor kerül magyar nyelvű szentmisére

valamelyik nagy római bazilikában. A zarándoklat első délutánján a lateráni bazilikában (16.00), április 24-én, szerdán a Szent Pál-bazilikában (10.00) tartanak közös szentmisét. A nemzeti zarándoklat zárónapján, április 25-én Ferenc pápa a VI. Pál Teremben magánkihallgatáson fogadja a magyar zarándokokat, ezt követően várhatóan 11.00 órakor kerül sor magyar nyelvű szentmisére a Szent Péter-bazilikában. Az egyénileg érkezők a zarándoklat2024@katolikus.hu e-mail-címen jelezhetik részvételli szándékukat.

(Folytatás a 3. oldalon)

Az imádság időpocsékolás, ha közben „szalad a lakás”?

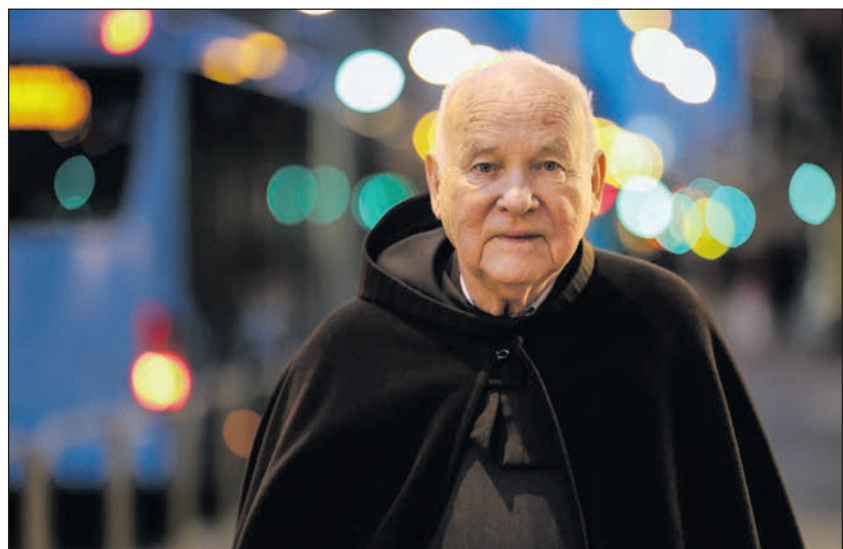
Bellovics Gábor SJ előadása a pálferis lelkinapon

(Részletek a 8. oldalon)

Gyere haza! Gyónj meg!

Reisz Péter Pál OFM a pesti ferencesek plakátkampányáról

A pesti ferences templom adventtől kibővített gyóntatási és miserendjét egy hatalmas plakát is hirdette a templom falán (a múlt hét óta új plakát került erre helyre – a szerk.), rajta Reisz Péter Pál OFM arcával. A 82 éves atyát a Gyere haza! Gyónj meg! kihívó mottóval szervezett kampányról faggatta Ekler Levente, de beszéltek a ferencesek lelkiességéről, a szentgyónás praktikus szempontjairól, a nagyböjt jó megéléséről is.

rendtársaim épp egy ilyen idős papot találtak alkalmasnak a plakátra; gondolkodtam is rajta, mennyire teszik vonzóvá a gyónást, vagy éppen elriasztjuk tőle az embereket. Nem tudom megmondani, a kampány kit milyen módon befolyásolt. Annyi biztos, hogy szép számmal jönnek az emberek, de ez azelőtt is így volt. A pandémiás időkben meglehetősen visszaesés mutatkozott a szentgyónás, és egyáltalán a templomlátogatás terén, de aztán a hívek kezdtek visszatérni.

– A gyónásra való buzdítást a szlogen összekapcsolja a hazatéréssel. Volt ennek valami előképe?

– Emlékeim szerint olyan húsz évvel ezelőtt Amerikában volt egy hasonló kezdeményezés, amikor a katolikusok tömegesen távolodtak el az egyháztól, és valamelyik nagyvárosban meghírdették: „Katolikusok, gyertek haza!”

(Folytatás a 9. oldalon)

– Milyen volt a plakát visszhangja? Volt esetleg, aki visszatetszőnek találta?

– Nem tudok különösebb konkrétumokkal szolgálni. Egy-két ismerős szólt, hogy látta a plakátot az arcomat, és eszébe jutott, „adóssága” van, ezért eljött gyónni. Ami azt illeti, kicsit riasztónak találok, hogy

A kedvetlenség alattomos démonáról

A Szentatya február 7-én folytatta a rossz szokásokról, bűnös készségekről (az ún. főbűnökről) és az erényekről szóló katekézissorozatát. A szomorúságról, egy olyan emberi gyengeségről elmélkedett, amelyet a középkorban soroltak a hét főbűnhöz. Felhívta a figyelmet, hogy van üdvös, bűneinket sirató szomorúság, de van megbetegítő, sőt gonosszá tevő szomorúság is. Az alábbiakban Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását adjuk közre.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok! A rossz, bűnös szokásokról és az erényekről szóló katekéziseink sorában ma egy meglehetősen csúnya szokással, a szomorúsággal foglalkozunk. Ez a lélek csüggedtsége, folytonos bánkódás, mely megakadályoz abban, hogy örömet találjunk létünkben. Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy a szomorúsággal kapcsolatban az [ókori] atyák fontos megkülönböztetéssel éltek. Van ugyanis olyan szomorúság, amely megfelel a keresztény életnek, és amely Isten kegyelmével örömmé változik: ez a szomorúság természetesen nem elvetendő, a megtérés folyamatához tartozik.

De van egy másfajta szomorúság is, mely befészkel magát a lélekbe, és levertté teszi: ez a második fajta szomorúság az, amely ellen elszántan és minden erőnkkel küzdenünk kell, mert a Gonosztól származik. Ezt a megkülönböztetést Szent Pálnál is megtaláljuk, aki a korintusiaknak ezt írja: „Az Isten szerinti szomorúság üdvösségre vezető töredelmet ered-

ményez, s ezt senki sem bánja meg; a világ szerinti szomorúság viszont halált eredményez” (2Kor 7,10). Van tehát baráti szomorúság, mely üdvösségre vezet. Gondoljunk a példabeszédben szereplő tékozló fiúra: amikor romlottsága miatt padlóra kerül, nagy keserűséget érez, s ez arra készteti, hogy magába szálljon, és úgy döntsön, visszatér apja házába (vö. Lk 15,11–20).

Kegyelem az, amikor fájlaljuk bűneinket, amikor felidézünk az elbukott kegyelmi állapotot, amikor sírunk, mert elvesztettük a tisztaságot, amelyben Isten megálmodott bennünket. De van egy másik szomorúság is, mely a lélek betegsége. Akkor keletkezik az ember szívében, amikor kialszik benne a vágy vagy a remény. Itt gondolhatunk az emmausi tanítványok történetére. Ez a két

tanítvány csalódott szívvel hagyja maga mögött Jeruzsálemet, s a mellékük szegődő idegennek bevallják: „Azt reméltük, hogy ő – vagyis Jézus – szabadítja meg Izraelt” (Lk 24,21). A szomorúság dinamikája a veszteség tapasztalatához kapcsolódik. Az ember szívében születnek olyan remények, amelyek szertefoszlanak. Ez lehet az a vágy, hogy birtokoljunk valamit, amit viszont nem tudunk megszerezni; de lehet valami fontos dolog is, például egy szeretetkapcsolat elvesztése. Amikor ez történik, az ember szíve mintha szakadékba zuhanna, és a csüggedés, a lelki erőtlenység, depresszió, szorongás érzése tölti el.

Mindnyájunkat érnek szomorúvá tevő megpróbáltatások, mert az élet olyan álmokat ébreszt bennünk, amelyek aztán meghíusulnak. Ebben

bármilyen mulandó legyen is az, míg a szomorúság az ellenkezőjének örül: végnélküli bánatba ringatja magát. Bizonyos elhúzódó gyászok, amikor az ember csak fokozza eltávozott szeretteinek hiányát, nem illenek a Lélekben élt élethez. Bizonyos neheztelő kesergések, amikor az ember állandóan olyan követeléseket forgat a fejében, amelyekkel áldozatszerepet ölt magára, nem vezet bennünket egészséges élethez, még kevésbé keresztény élethez.

Mindenkinek van valami a múltjában, ami gyógyulásra szorul. A szomorúság természetes érzésből gonosz lelkiállapottá válhat. Alattomos démon a szomorúság démona. A sivatagi atyák úgy írták le, mint a szív férgét, mely szétrágja és kiüriti azt, aki beengedte. Szép és kifejező ez a kép. Mit tegyek hát, amikor szomo-

rú vagyok? Álljunk meg, és nézzük meg: vajon ez jó szomorúság vagy nem jó szomorúság? És a szomorúság fajtája szerint reagáljunk! Ne felejtjük el, hogy a szomorúság nagyon rossz is lehet, mely nehezen gyógyítható pesszimizmusra és önzésre vezethet bennünket!

Testvéreim, óvakodnunk kell ettől a szomorúságtól, és arra kell gondolnunk, hogy Jézus a feltámadás örömét hozza el nekünk! Bármennyire is tele van az élet ellentmondásokkal, kudarcos vágyakkal, meg nem valósult álmokkal, elvesztett barátságokkal, Jézus feltámadásának köszönhetően hihetjük, hogy minden megváltást nyer. Jézus nemcsak önmagáért támadt fel, hanem értünk is, hogy megváltsa mindazt a boldogságot, mely életünkben beteljesületlen maradt. A hit kiúzi a félelmet, Krisztus feltámadása pedig eltávolítja a szomorúságot, mint a követ a sírról.

A keresztény ember minden napja a feltámadás begyakorlása. Georges Bernanos az *Egy vidéki plébános naplója* című híres regényében ezt adja a torcyi plébános szájába: „Az egyház rendelkezik az örömmel, az egész örömmel, amit ennek a szomorú világnak tett félre. Amit az egyház ellen tettetek, az öröm ellen tettetek” [Szent István Társulat, Budapest, 2009, 21]. Egy másik francia író, León Bloy pedig ezt a csodálatos mondatot hagyta ránk: „Csak egy szomorúság van, [...] az, hogy nem vagyunk szentek.” A feltámadt Jézus Lelke segítsen, hogy az életszentséggel legyőzzük szomorúságot!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

A Szentatyával is találkozott a Pázmány ITK zarándokcsapata

„Emlékezzetek a csodás tettekre, melyeket Isten művelt!” – szölt a zsoldár válasza nagyböjt második hetének péntekén, március 1-jén a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs, Technológiai és Bionikai Kara (Pázmány ITK) nagyböjti római zarándoklatának záró szentmiséjén. Rómánál keresve sem találni jobb helyet Isten csodáinak megtapasztalására.

Amikor egy katolikus egyetem munkatársaiban felmerül a gondolat, hogy hálát adjanak Istennek mindazokért az eredményekért, amelyeket az egyetem elért, kézenfekvő, hogy ezt zarándoklattal is kifejezzék. Első alkalommal a Pázmány ITK alapításának 20. évfordulóján szervezett a kar zarándoklatot, akkor egy felvidéki-lengyelországi úton Szent II. János Pál pápa életének fontosabb állomásait keresték fel a munkatársak. 2019-ben Csíksomlyón vett részt a közösség Ferenc pápa miséjén, a Pázmány ITK létrejöttének 25. évfordulója alkalmából pedig Fatimába, a jelenések helyszínére indult zarándoklat.

Az idei, egyhetes nagyböjti zarándoklatot február 24-én szentmisével indította a csapat, amelynek tagjai munkatársak, oktatók és családtagjai voltak. A Pázmány ITK kápolnájában Alessandro Caprioli atya, a PPKE egyetemi lelkésze, a zarándoklat lelki vezetője Isten áldását kérte az útra. A zarándoklat lelki keretét a reggeli közös szolozsma és a napi szentmise adta, melyet minden napon más-más templomban celebrált vagy koncelebrált Alessandro atya.

A lelki programok sorában kiemelkedő volt a szentmise február 25-én, vasárnap reggel a Szent Péter-bazilikában, ahol a celebráló pap külön is üdvözölte a magyar csoportot a jelen lévő szlovák, román és mexikói zarándokokkal együtt, az evangélium felolvasására pedig a koncelebráló Alessandro atyát kérték meg. Fontos esemény volt a Szentatya vezetésével vasárnap délből elmondott Ürangyala imádság és a zarándoklat tetőpontja, a szerdánként megtartott általános audiencia, amelyen a pázmányos csoport is részt vett. A rendezvény végén abban a nagy és váratlan megtiszteltetésben volt részük a Pázmány ITK zarándokainak, hogy személyesen köszönheték meg Ferenc pápának a tavalyi budapesti látogatását (köszönetüket Csimma Ágnes, a kar nemzetközi koordinátora tolmácsolta), és egy közös fotó erejéig körbevehetők a Szentatyát. Meghatódva, elcsendesülve, a Szentatytól ajándékba kapott rózsafüzérekkel a kezükben távoztak a VI. Pál Teremből, tudva, hogy ennél szebben nem lehetett volna ezt a zarándoklatot megkoronázni.

Az út során bőségesen megtapasztalhatták Isten csodás tetteit, nem csupán a teremtett világ szépségeiben: az olajfákban, cédrusokban, narancsfákban, a szabadon repkedő csodaszép, zöld papagájokban; nem csupán az ember által Isten dicsőítésére alkotott templomokban, freskókban és szobrokban; hanem az Istent szerető és

érte életüket áldozó szentek és mártírok ereiklyéiben és Krisztus életének egy-egy ma is látható tárgyi emlékében. A Megváltó szenvedésének emlékét őrzi például a lateráni bazilika melletti szent lépcső (Santa Scala), melyen a hagyomány szerint Jézus Pilátus elé vezették. A Santa Prassede-bazilikában annak az oszlopnak egy darabját láthatták, melyhez Jézust kötözték, mikor megostorozták. A Santa Croce in Gerusalemme-bazilikában leróhatták tiszteletüket Jézus keresztfájának néhány darabja előtt; de ebben a templomban őriznek pár

darabot a töviskoszorúból és az egyik szöveget is, mellyel Jézust keresztre feszítették.

A zarándoklatot át-meg átszötte az ókeresztény mártírok tanúságtétele: sétáltak Domitilla katakombáiban, ahol az ókeresztény bazilikában szentmisén vettek részt; végigsétáltak a Via Appia egy gyönyörű szakaszán, amelynek mentén az első keresztény bazilikák és katakombák épültek. Az út fontos állomása volt Római Szent Franciska sirjának meglátogatása, aki Róma egyik társvédőszentje. Az általa vezetett kolostornak helyet adó templomot halála

után róla nevezték el; a Római Szent Franciska-bazilika pedig 2023 óta Erdő Péter bíboros címtemploma. Az Alessandro atya által itt bemutatott szentmiséhez a helyi sekrestyés orgonajátéka és magyar nyelvű éneke szolgált otthonos kíséretként.

Nagy élményt jelentett az első vértanú, Szent István diakónus tiszteletére épült Santo Stefano Rotondo-templom, a magyarok római nemzeti templomának meglátogatása, ahol ráadásul egy olyan fényképre is rábukkantak, amely a Pázmány ITK keresztény ösztöndíjas külföldi hallgatóinak római látogatásakor készült a Szentatyával. Természetesen az olyan „klasszikus” látnivalókat is felkeresték a zarándoklat során, mint a Colosseum, a Forum Romanum, a Trevi-kút vagy a Spanyol lépcső, valamint a Vatikáni Múzeum gyűjteménye, ahol a látogatás végén a Sixtus-kápolna freskói láttán a zarándokok nem csu-

pán bűnösségükkel és emberi létük végeségével szembesültek, hanem Michelangelo remekművén át eljutott hozzájuk a remény, az isteni megváltás üzenete is. Ahogyan Alessandro atya az utolsó, pénteki szentmisén mondott prédikációjában fogalmazott: „Itt, a szemünk előtt volt az Egyház egyetemessége. Mutassuk meg, hogy Isten gyermekei vagyunk, azzal, hogy hirdetjük, hogy Jézus Krisztus az úr! Hogy mindenki meg van hívva arra, hogy része legyen az ő szeretetének.”

Forrás és fotó: Pázmány ITK

Ülésezett a püspöki konferencia

Budapest lesz a KATTÁRS házigazdája

(Folytatás az 1. oldalról)

Ferenc pápa 2025-re jubileumi szentévet hirdetett. A szentév előkészítéseként a Szentatya 2024-re meghirdette az imádság évét. Ehhez kapcsolódóan az egyházmegyéek saját programokat, liturgikus eseményeket szerveznek, és erre buzdítják a plébániai, egyházi közösségeket is. Ferenc pápa döntésének értelmében 2024. május utolsó hétvégéjén tartják Rómában a gyermekek első világnapját. Az esemény jelmondata: „Íme, újjáteremtek mindent” (Jel 21,5). Az eseményhez kapcsolódóan a Szentatya egy üzenetet is megfogalmazott, melyben arra buzdít, hogy „ne feledkezzetek meg azokról, akik még mindig nagyon kicsik, akik már betegségekkel és nehézségekkel küzdenek kórházban vagy otthon, akik háború és erőszak (...) , illetve visszaélések áldozatai! Egyszóval mindazokról a gyerekekről, akiknek a gyerekkorát még ma is kegyetlenül elrabolják”. A programsorozathoz a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia is csatlakozik, több magyarországi egyházmegye szervez színes gyermek-programokat május utolsó hétvégéjén. 2024. szeptember 27–29. között lesz a Katolikus Társadalmi Napok,

azaz a KATTÁRS. Az idei esemény házigazdája Budapest, jelmondata pedig: „Légy jelen!” A rendezvény-sorozat központi témája a katolikus oktatás. A programban többek között – a szentmisék és a dicsőítő est mellett – koncertek, kiállítások, konferencia, kerekasztal-beszélgetések és színpadi produkciók kapnak helyet. 2024. szeptember 8–15. között Ecuador fővárosa, Quito lesz a házigazdája az 53. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak (NEK). A Szentatya 2021 márciusában adta hozzájárulását ahhoz, hogy a dél-amerikai ország rendezze meg Budapest után a következő NEK-et annak alkalmából, hogy Ecuadorot százötven évvel ezelőtt ajánlották fel Jézus Szentséges Szívének. A magány sok idős ember életében keserű valóság. Az idősek gyakran a kiselejtezés kultúrájának áldozatai, ahogyan erre a Szentatya is többször figyelmeztet. Ezért a püspökök testülete úgy döntött, hogy az MKPK Családbizottsága szervezésében időspasztorációs képzést indít. Az általuk képzett mentorok feladata többek között az lesz, hogy kis közösségeket, programokat szerveznek helyben, egyházközségi szinten.

A Konferencia immár 13. alkalommal szervez nagyböjti tartósélelmiszer-gyűjtést *Tartós szeretet* címmel. A hívek felajánlásait elhelyezhetik a templomokban, vagy leadhatják azo-

kat a Katolikus Karitás honlapján felsorolt gyűjtőpontok egyikén március 3–10. között. A Karitás segítő munkájában online adományozással vagy a 1356-os telefonszám hívásával is be lehet kapcsolódni. Minden hívás 500 forint hozzájárulást jelent a rászoruló támogatásához. A Karitást Támogató Alapítvány a korábbi évekhez hasonlóan 2024-ben is örömmel fogadja a személyi jövedelemadóából származó +1% felajánlásokat,

melyekkel a hívek is támogathatják a segélyszervezet mindennapi küldetését: hogy személyes szeretettel tehessenek másokért. A Katolikus Karitás jelen van a nélkülözhető családok, az idősek, a betegek, a fogyatékkal élő, a szenvedélybetegek és az üldözöttek, valamint a humanitárius katasztrófák áldozatai mellett egész évben. Minden támogatásért köszönettel adóznak. A Magyar Katolikus Egyház az idei évben is igyekszik segíteni az adakozók tájékozódását az 1%-os kampány során. A Katolikus Egyház társadalmi szerepvállalását hivatott bemutatni a most indult *#nekemazegyház* sorozat is. Adója 1+1 százalékról bárki jogosult rendelkezni, aki személyi-jövedelemadó-bevallást ad be. Ezt a rendelkezést megteheti a 24EGY-SZA nevű nyomtatvány kitöltésével, illetve az *eszja.nav.gov.hu* oldalon. A 2018. évben benyújtott, bevett egyház technikai számára szóló nyilatkozat újabb nyilatkozat beadásáig vagy a nyilatkozat visszavonásáig érvényes, azt a 2024. évben is figyelembe veszi a NAV. Kérjük, abban az esetben is tegye meg felajánlását a Magyar Katolikus Egyháznak, ha személyi jövedelemadója bizonyos

kedvezmények miatt (például családi adókedvezmény) nulla forint. Az állam a felajánlók számánál ezeket a rendelkezéseket is figyelembe veszi. Az egyházaknak biztosított kiegészítő támogatás felosztása ugyanis a rendelkezők száma alapján történik, amelybe a nulla forintról szóló felajánlás is beleszámít. A *Krisztus a jövőnk – Ferenc pápa apostoli látogatása Magyarországon* című díszkötetet a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) megbízásából a *Magyar Kurír* adta ki. A kötet többek között bemutatja az apostoli látogatás előzményeit, a szervezés egyes fázisait, és teljes terjedelmében közreadja Ferenc pápa magyarországi tartózkodása idején elmondott beszédeit, a hozzá intézett köszöntőket és a tanúságtételeket. A kiadvány végén a látogatás kulisszatitkaiba is bepillantást nyerhetünk. A díszkötet megrendelhető az *Új Ember online könyvtárházban*, illetve megvásárolható az *Új Ember könyvesboltban* (Budapest V. kerület, Ferenciek tere 7–8. Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–18 óráig).

Forrás: Katolikus.hu

Bízva Isten gondviselő szeretetében

Erdő Péter bíboros, prímás szentmisét mutatott be címtemplomában, a Szent Franciska-bazilikában

(Folytatás az 1. oldalról)

De talán tapasztaljuk is ezt egy kicsit. Tapasztaljuk olyankor, amikor egy munkahelyen azt látjuk, hogy az alkalmazottaknak nem is a fele, hanem talán ha az egytizede ért igazán a munkájához és komolyan dolgozik is, akiknek a fáradozására, gyakran az ő tönkremenésükre épül, nekik köszönhetően működik az egész tevékenység. És a többiek, akarva akaratlanul, felelőtlenségből vagy képtelenségből sokszor csak teherként vagy szemlélőként kísérik azt, ami történik. Krisztus tanítványainak kell lenniük a föld sójának. Nekik kell lenniük azoknak, akiknek a kedvéért – Krisztus érdemeire tekintettel – Isten megkegyelmez a világnak. Akik megóvják a világot attól, hogy Isten szemében haszontalannak tűnjék.

A bíboros elmondta, Római Szent Franciska korában az isteni Gondviselés néhány nagyszerű asszonyt választott ki, hogy ők legyenek a hit és a hűség világító mécsesei egy háborúba, egyházzsakadásba és szegénységbe süllyedő világban. Először Szent Brigitta, majd Sziénai Szent Katalin sugározta maga körül Krisztusnak ezt a sajátos fényét, majd lelki utódjukként Római Szent Franciska jelent meg az Egyház életében. Persze mások is őrizték a lángot. Köztük azok az olivetánus bencések is, akik közül Franciska lelkipásztorja is kikerült. Érthető, ha később, férje halála után, Franciska a bencés oblatához csatlakozott. A közösség templomául ezt a gyönyörű bazilikát választotta, itt a fórumon.

Nagyon különleges kegyelmi ajándéka volt Franciskának, hogy 33 éves korától haláláig szinte állandóan maga mel-

Erdő Péter bíboros, prímás Római Szent Franciska sirjánál megáldotta a szent olajokat

lett láthatta őrangyalát. Sok támadás érte a sátán részéről, őrangyala azonban mindig megvédte őt. Isten iránti különleges szeretete házasságát is beragyogta. Amikor férje kedvét kereste, Istennek akart tetszeni, amikor Isten kedvében járt, férjének is tetszett. Mai világunkban is szükségünk van olyan szent emberekre, akik a gonoszsgát, az önzést, a háborút, a reménytelenséget, az emberiség sorsa

íránt érzett aggodalom és félelem sötétségében világítani tudnak – mondta Erdő Péter. A szentmise végén a bíboros Római Szent Franciska sirjánál megáldotta a szent olajokat és elimádkozta a felajánló imádságot.

A nagyböjt 4. vasárnapján Rómában megtartott szentmisén Erdő Péter bíboros elmondta: Tegnap ünnepeltük Római Szent Franciskát, az Örök Vá-

ros egyik védőszentjét. Életről tudjuk, hogy a hősies segítő szeretet nagy szentje volt. Hogy a rászorulóknak adományokat és vigasztalást vihessen, ezer veszély közt járt Róma város utcáit, még éjszaka is. Márpedig a közbiztonság – annak idején – nem volt valami erős. Ám ő tudta, sőt látta is, hogy őrangyala kíséri ezeken az utakon ahogyan a 90. szoltárban olvassuk: „Angyalainak parancsolt felőled, hogy

segítséget mindazokra, akik a közlekedésben részt vesznek. Erdő Péter bíboros a mise után megáldotta a Colosseum körül összegyűlt autókat – kiemelten az olasz csendőrség, a rendőrség, a római és a vatikáni rendvédelmi szervek, a mentőszolgálat, a tűzoltóság, az autóművek gépjárműveit és a gépjárművezetőket. A felsorakozott gépjárművek az áldásra dudálással és szirénázással „választak”. Erdő Péter

először vezette ezt a hagyományos szertartást az Örök Városban, miután a tavalyi évben a közelben lévő Római Szent Franciska-bazilika lett a címtemploma. A szertartást követően Erdő Péter átvette Roberto Gualtieri római főpolgármester és az Örök Város ajándékát, egy misézőkelyhet és paténát.

Szent Franciska Péter és Pál apostolokkal együtt Róma társvédőszentje. 1925-ben XI. Piusz pápa az autóvezetők védőszentjévé nyilvánította, mert Franciska minden útjánál ott volt mellette őrangyala, vigyázott rá, fényt gyűjtött előtte, hogy éjszaka is közlekedni tudjon. A pápa olyan szokást vezetett be ezzel, amelyet ma is tartanak az olasz fővárosban: Szent Franciska emléknapján a római autóvezetők összegyűlnek a Colosseum szomszédságában található Szent Franciska-templom körül, hogy áldást kapjanak magukra és gépjárműveikre.

Szent II. János Pál pápa eredetileg a Kis Aventinus-dombon található Szent Balbina ókeresztény bazilikát jelölte ki Erdő Péter bíboros címtemplomául, ám az épületet rossz állapotba tartó templom korábban Angelo Sodano bíboros, korábbi államtitkár címtemploma volt. Erdő Péter bíboros 2023. július 1-jén vette birtokba új címtemplomát.

K.I.
Fotó: Pápai Magyar Intézet

A BIBLIA ÜZENETE

Az örök Főpap

Zsid 5,7–9

Nagyböjt ötödik vasárnapja közel visz minket Jézus szenvedéséhez. A tanítványok kezdetől fogva a szeretet és a megváltás tényeként adták tovább Jézus szenvedésének történetét. Nemcsak elmondták az eseményt, nemcsak a saját döbbenetüket vagy fájdalmukat osztották meg, hanem sokkal inkább a belső értelmét és jelentését mindannak, ami történt.

Ezt látjuk a vasárnapi szentleckében is, amely a *Zsidóknak írt levélből* való. A rövid szakasz voltaképpen három gondolatot közvetít. Az első inkább elbeszél, a második és a harmadik értelmez. Jézus, mondja az első két mondat, „könnyek között imádkozott és könyörgött”, illetve „hódolataért meghallgatásra talált”. Egyesek itt a Getszemáni-kert evangéliumi emlékére gondolnak, a vérről verítkezésre és könyörgésre, általánosabban talán a kereszten eltöltött fájdalmas órákra meg az ott Istenhez intézett fohászokra. Megelevenedik a szenvedés konkrét emléke. Olyan emlék, amitől a tanítványok talán nem is tudtak szabadulni, vagy amit máskor egyszerűen csak elképzelték, ha akkor félelmükben elfutottak. Jézus szenvedését és imádságát azonban már ez a néhány mondat is értelmezi, mégpedig úgy, mint főpapi tevékenységet. Nem a semmibe vesző kiáltás hangzott el ott a kereszten, és nem voltak értelmetlenek Jézus könnyei: „hódolataért meghallgatásra talált”. Isten, aki „meg tudta őt menteni a haláltól”, valójában kimentette a halálból, a tőle való végső elszakadásból, a megsemmisülésből, és magához vette, feltámasztotta őt.

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (11.)

A húsvét előtti vasárnapot a nyugati Egyházban pálmavasárnapnak hívják, míg a bizánci Egyház virágvasárnapnak nevezi. Nem is az elnevezés a lényeg, hanem az, hogy evangéliumi eseményre alapozódik: Jézusnak a Jeruzsálembe való ünnepélyes bevonulására. János evangélista megörökítette, hogy miután Jézus feltámasztotta barátját, Lázárt – a görög egyház ezt a napot kifejezetten „Lázár-szombatként” ünnepli –, „másnap az ünnepre felzarándokolt tömérdek nép hírére vette, hogy Jézus Jeruzsálembe érkezik. Pálmaágakat szedtek, kivonultak eléje, és így köszöntötték: »Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön, Izrael királya!«” (Jn 12,12–13). Jézus csak ekkor, ezen a jánosai „másnapon”, egyetlenegyszer engedte meg, hogy így ünnepeljék: hozsannázva, pálmaágakat lengetve.

Nekünk csak mesterségesen növesztett pálmáink vannak, azokról pedig nem olyan egyszerű ágakat szedni. Ámde vannak természetesen növekvő fűzfáink, amelyek erre az időre már gyönyörű barkákat fakasztanak. Ezek a barkák a fák virágai, így teljesen jogos a „virágvasárnap” elnevezés. Nos, ezért végezhetjük és végezzük a barkaszentelést. Ez is lehet a győzelem jele! Főleg, ha a barkaágakat annak tudatában vesszük haza, amit az ünnepi éneken átéltünk: „mi is, mint ama gyermekek, a győzelem jelvényét viselve, néked mint a halál legyőzőjének kiáltjuk: Hozsanna a magasságban”. Mert tudjuk, Jézus azért akarta az ünnepélyes bevonulást, hogy az – szintén az ének szavaival élve – Lázár feltámasztásával „az általános feltámadást” kinszenvedései előtt értésünkre hozza, megmutatva, hogy ő királyként uralkodik az egész teremtet világon. Az úrszínváltozás ünnepének éneke még jobban megvilágítja számunkra ennek értelmét, amikor így szólítjuk Üdvözítőnket: „amennyire tanítványaid képesek voltak, meglátták a te dicsőségedet, hogy amidőn megfeszítettésedet látandják, értsék meg, hogy önként szenvedsz”. Ott egy pillanatra mutatta meg isteni tündöklésű hatalmát, most pedig – bár megdicsőülése „pillanatának” nem lesz szemtanúja – negyven napon keresztül fogja

A könny, hódolat és imádság, amelyről itt szó volt, a második egységben mint a Fiú engedelmissége jelenik meg. A pogány világ ismerte a szenvedés nevelő értékét. Azt, hogy a szenvedő ember átalakul. Hogy ha jól áll a szenvedéshez, akkor valamit tanul belőle. A levél szerzője szerint Jézus, a Fiú is „tanult” valamit, közel engedte magához a szenvedést, megtapasztalta, mit jelent egészen engedelmesnek lenni. Pál apostol azt írja a *Filippieknek írt levélben*, hogy ez a pillanat a Fiú emberségének teljessége – amikor „engedelmes lett értünk mindhalálig”. A Fiú, Isten Fia, egészen ember lett – engedelmeskedett, ahogy egy ember. Vagy inkább: nekünk kell és szabad most már úgy engedelmeskednünk, ahogy ő tette...

A harmadik mondat mindennek a hatásáról beszél, a Fiú „művéről”, amelyet befejezett, véghez vitt, és amely „örök üdvösséget szerez”. Az a könyörgés és hódolat értünk is szólt. Az engedelmisség az ő értünk megnyílt szívének igazsága, amelyhez immár mi is hasonló odaadással, engedelmisséggel csatlakozhatunk.

Egy-egy másik ember szenvedése ma is megragad, megállít, átalakít. A részvét és irgalom elviselhetőbbé teszi a világ szenvedését. De más, egészen más kapuk és távlatok nyílnak meg, ha Krisztus részvétét és irgalmát tapasztaljuk meg, s ha őt kérjük, tegye a mi mindennapi engedelmisségünket, életvállalásunkat saját keresztyének részévé.

Martos Levente Balázs

bizonyítani feltámadásának igazát (ApCsel 1,3). Jó lenne, ha mindenkit erre emlékeztetne a templomból hazavitt, megáldott barkaág, nem pedig egyszerű szobadísz vagy divatkelléket látnának benne!

Milyen szép, hogy a természet megújulásának első jelei között ott van a barka; talán csak az aranyeső vetekszik vele. Az életet jelzi. Azt az új életet, amit Jézus Krisztus nyert, miután végbevitte a megváltói művet, amivel az Atya megbízta (Jn 17,4). Azt az új életet, amivel győztesen szállt ki a sírból, hogy „új dimenzióban” folytassa létét. Azt az új életet, ahová bennünket is vár, mert megnyitotta számunkra az utat. Így egyre mélyebb jelentést kap a tavaszi rügyfakadást jelző barka. A feltámadás, az új élet gyönyörű szimbóluma! A húsvét előjelzése.

A bizánci Egyház liturgikus könyvei között a nagyhét szent szövegeit tartalmazó kötetet a szlávok előszeretettel nevezik „virágos triódnak”. Egy kissé ugyanis kötődik még a nagyböjthöz, de már előre is mutat, mert megváltásunk legszentebb napjait és eseményeit segít átélni.

Ivancsó István

MÁRCIUS 17., NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJA (Szent Patrik püspök, Gertrúd, Patrícia) – Jer 31,31-34 (*Az Úr szövetséget köt népével, az új törvényt a szívekbe írja.*) – Zsid 5,7-9 (*Krisztus a szenvedésből engedelmisséget tanult, és hódolataért meghallgatásra talált.*) – Jn 12,20-33 (*Jézus meghirdeti, hogy a halálon keresztül dicsőül meg.*) – **Zsolozsma:** I. zsoltárhét – **Éneklend:** Ho 60 – ÉE 541, 414, Ho 60 – ÉE 59, Ho 118 – ÉE 543, Ho 63 – ÉE 91.

MÁRCIUS 18., HÉTFŐ (Jeruzsálemi Szent Cirill püspök és egyháztanító, Sándor, Ede) – Dán 13,1-9.15-17.19-30.33-62 vagy Dán 13,41c-62 – Jn 8,1-11.

MÁRCIUS 19., KEDD – SZENT JÓZSEF, A BOLDOGSÁGOS SZÜZ MÁRIA JEGYESE FŐÜNNEPE (Józsa, Bánk) – 2Sám 7,4-5a.12-14a.16 (*Az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját.* [Lk 1,32]) – Róm 4,13.16-18.22 (*A reménytelenségben is reménykedve hitt.*) – Mt 1,16.18-21.24a (*A Máriaiban fogant élet a Szentlélektől van!*) vagy Lk 2,41-51a (*Nekem*

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

A keresztyén hit tanítása

Nagyböjt ötödik vasárnapján a felajánló könyörgésben azért imádkozunk, hogy a közösség tagjait tisztítsa meg az áldozat ereje, „miután a keresztyén hit tanításában részesültek”. A szent negyven nap szentírási olvasmányai olyan rendszert alkotnak, amely minél teljesebb képet szeretne adni nekünk erről a tanításról.

A nagyböjt első felének hétköznapjain az időszakhoz illeszkedő evangéliumi és hozzájuk kötődő ószövetségi olvasmányokat olvasunk. Ősi hagyományt követve nagyböjt negyedik (Laetare-) vasárnapjától pünkösd ünnepéig az Egyház liturgiája a *János evangéliumát* követi.

A nagyböjt vasárnapok ószövetségi olvasmányai átfogó ívet rajzolnak az üdvösség történetéről. Az első héten a távoli múlt eseményei, a második vasárnap Ábrahám személye, a harmadikon a pusztai vándorlás történései bontakoznak ki előttünk. A negyedik vasárnap a királyság korába csöppenünk. Az ötödik vasárnapon pedig prófétai jövődöléseket olvasunk a Krisztusban beteljesülő jövőről: A évben a megelevenedő csontmezőről (Ez 37,12-14), B évben az új szövetség ígérteréről

(Jer 31,31-34), C évben pedig az új kivonulásról (Iz 43,16-21).

Az evangéliumi szakaszok gondosan vezetik gondolatainkat húsvét felé. Az első vasárnapon mindig elkísérjük a negyven napra pusztába vonuló Urat. A másodikon színeváltozását szemléljük. Az ezt követő három vasárnap az olvasmányrend három évében a nagyböjt időszak három eltérő dimenzióját bontja ki: A évben a keresztség, B évben Jézus örök életet adó húsvéti kereszthalála, C évben a megtérés és Isten irgalma áll az evangéliumok figyelmének fókuszában.

Nagyböjt ötödik vasárnapján emblematiszus evangéliumi szövegeket olvasunk. A évben Lázár feltámasztását, C évben a házasságtörő asszony történetét. B évben Jézus bennünket is meghív, hogy életünket érte elveszítve megmentsük azt az örök életre. A liturgia így tanít bennünket, és kéri az Atyát arra, hogy „életutunkat azzal az odaadó szeretettel járjuk, amellyel Fiad szerette a világot, és halálra adta értünk önmagát” (vö. az ötödik vasárnap collectája).

Gérecz Imre OSB

A HÉT SZENTJE

Boldog Marcel Callo

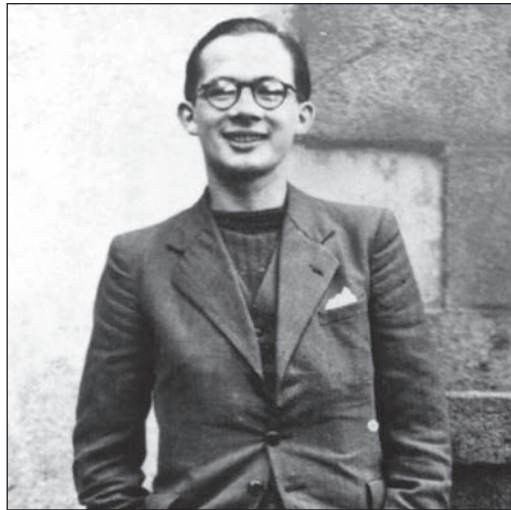
Március 19.

Hívó katolikus családba született, ahol ő volt a legkisebb a kilenc gyerek közül. Boldog és gondtalan gyerekkora volt, bár már fiatalon munkát kellett vállalnia. Az általános iskola befejezése után elszegődött tanoncnak egy rennes-i nyomdászhoz. Vallásos, befelé figyelő fiú volt, és nem kedvelte a káromkodó, durva történeteket mesélő munkatársait. Inkább csatlakozott a helyi cserkészcsapathoz, illetve az Eucharisztikus Ifjúsági Mozgalomhoz. Később a Keresztyén Munkásifjú Mozgalom tagja lett. Szeretett focizni, pingpongozni, birkózni, és különösen jó humorérzéke volt, így hamar népszerűvé vált. Mozgalmi csoportjának vezetője lett, és igen hatékonyan tudta képviselni a munkások érdekeit. 1940-ben Franciaországban betiltották az egyesületek és mozgalmak működését. Ettől kezdve titokban találkoztak.

Huszonegy éves korában eljegyzett egy társaságukhoz tartozó lányt, Marguerite Derniaux-t. Marcel mindig nagy tisztelettel viselkedett a lányokkal. Azt mondta, ő nem az a típus, aki játszik egy lány szívével. És ha húsz évig várni tudott, tud még egy kicsit, hogy biztosak legyenek abban, hogy Jézus egymásnak szánja őket.

1943-ban a háború elérte Rennes-t. Marcel egyik nővére a bombázások első napján életét veszítette, amikor találat érte a házukat. A németek megszállták a várost, és Marcelt kötelező munkaszolgálatra vitték Németországba, Zella-Mehlisbe, egy bombagyárba. Olyan fegyvereket kellett készítenie, amelyekkel később a honfitársait lötték. Nem tagadhatta meg a munkát, mert azzal fenyegették, hogy megölik a családját.

Három hónap múlva súlyos depresszióba esett. Ekkor azonban megismerkedett egy társasággal, amelynek tagjai titokban misére jártak vasárnaponként egy magánlakásba. „Krisztus közbelépett – mondta később erről az időszakról –, és megértette velem, hogy a depresszió

nem megoldás. Magam helyett inkább a barátaimmal kell foglalkoznom, ami visszaadja az örömet és a nyugalmat.” Játék- és sportklubot hozott létre a deportált munkások körében, akikkel egy helyen dolgozott, illetve egy színjátszó kört is vezetett. Mindezt keresztyén alapokon tette, naponta együtt imádkoztak, és minden hónapban misét is szerveztek.

A társaság egy idő után felhívta magára a németek figyelmét. 1944. március 19-én letartóztatták Marcelt. A kihallgatás során elismerte, hogy vallási tevékenységet folytat. A bírósági ítéletben ez állt: „Callo úr túl katolikus.” Elszállították a gothai börtönbe, majd a mauthauseni koncentrációs táborba. Az alultápláltság mellett számos betegségtől szenvedett: vérhas, láz, hörghurut. Rádásul a depresszióval is újra és újra meg kellett küzdenie. Soha nem panaszkodott, sőt bátorította sorstársait: „Imádkozom, hogy megtaláljuk az erőnket a kitartáshoz.” Épp egy évvel letartóztatása után, Szent József ünnepén belehalt a vérhasba.

L.K.

A hét liturgiája

B év

Atyám dolgaiban kell lennem.) – Éneklend: Ho 213 – ÉE 646, Ho 213 – ÉE 264, Ho 132 – ÉE 662, Ho 274 – ÉE 361.

MÁRCIUS 20., SZERDA (Klaudia, Csák, Kötöny) – Dán 3,14-20.91-92.95 – Jn 8,31-42.

MÁRCIUS 21., CSÜTÖRTÖK (Benedek, Bence, Flüe-i Miklós) – Ter 17,3-9 – Jn 8,51-59.

MÁRCIUS 22., PÉNTEK (Beáta, Izolda,

Lea) – Jer 20,10-13 – Jn 10,31-42.

MÁRCIUS 23., SZOMBAT (Mongrovejói Szent Turibiusz püspök, Emőke, Ottó) – Ez 37,21-28 – Jn 11,45-57.

MÁRCIUS 24., AZ ÚR SZENVEDÉSÉNEK VASÁRNAPJA, VIRÁGVASÁRNAP (Gábor, Karina) – Körmenetre: Mk 11,1-10 (*Áldott, aki jön az Úr nevében!*) vagy Jn 12,12-16 – Iz 50,4-7 (*Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak, de tudom, hogy nem vallok szégyent.*) – Fil 2,6-11 (*Megalázta önmagát, ezért Isten felmagasztalta őt.*) – Mk 14,1 – 15,47 (Passió) – **Zsolozsma:** II. zsoltárhét – **Éneklend:** Ho 77 – ÉE 89, 801-805, Ho 57 – ÉE 80, Ho 135 – ÉE 543, Ho 65 – ÉE 90.

Ellenségeiért is felajánlotta szenvedéseit

Esterházy Jánosra emlékeztek Budapesten

A budapest-belvárosi ferences (Alkantarai Szent Péter-) templomban március 10-én délelőtt Esterházy János boldoggá avatásáért mutatott be szentmisét Kálmán Peregrin OFM templomigazgató és Sajgó Szabolcs SJ, majd a Szép utcai Esterházy János-emléktáblánál koszorúzási ünnepséget tartottak Isten szolgájának tisztelői.

Két nappal az ünnepség előtt, március 8-án a Rákóczi Szövetség elnöksége az Országház felsőházi üléstermében Esterházy-díjat adományozott Kozma Imre irgalmasrendi szerzetesnek és posztumusz Esterházy-díjban részesítette Pásztor István vajdasági magyar politikust, a Vajdasági Magyarok Szövetségének (VMSZ) tavalay elhunyt elnökét.

A Rákóczi Szövetség Esterházy János életműve és személyisége előtt tisztelve 1991 óta minden évben díjat adományoz olyan személyeknek és intézményeknek, akik és amelyek kiemelkedő tevékenységet folytattak a felvidéki magyar közösségek szolgálatában, illetve a mártír sorsú politikai szellemi örökségének megőrzéséért és az ő szellemében kimagaslóan tevékenykedtek a kereszténységért, az összmagyarságért és Közép-Európa népeiért. A díjazottak között van Erdő Péter bíboros, prímás is.

Panyi Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára köszöntőbeszédében így jellemezte Esterházy Jánost: keresztény, európai és magyar. E három fogalom határozta meg egész életét. Esterházy János, a 20. század legnagyobb felvidéki magyar politikusa bátran fellépett a törvénytelenések, a jogtalanságok, az üldöztetések ellen. Felszólalt nemcsak a magyarok, de a többi nemzeti, a szlovákok, csehek, lengyelek, zsidók jogfosztottsága ellen is. Egyaránt üldözték őt a szlovák nacionalis-

Fotó: Merényi Zita

ták és fasiszták, a magyar nyilasok, a szovjet és csehszlovák kommunisták. A szélsőséges eszmékkel szembeni ellenállás megtestesítője volt, ezért szellemi hagyatéka ma is iránytű és a remény forrása.

Kövér László, az Országgyűlés elnöke ünnepi beszédében állam nélküli államférfinak nevezte Esterházy Jánost, idézve az egész életét meghatározó hitvallását: „A mi jelünk a kereszt, nem a horog- és a vöröskereszt.” A házelnök hozzátette: Európa csak addig él, amíg Krisztusban él.

A beszéd után a házelnök és Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke átadták a posztumusz Esterházy-díjat Pásztor Bálintnak, Pásztor István fiának, aki a VMSZ elnöki székében is utódja édesapjának. Pásztor Bálint köszönetet mondott a díjért. Kiemelte: édesapja nemcsak a délvidéki, hanem az egész világ magyarságáért küzdött, és azt szerette volna, hogy a Délvidéken minden nemzetiség otthon érezze magát.

Vecsei Miklós miniszterelnöki biztos, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alelnöke a másik díjazottat, Kozma Imre irgalmasrendi szer-

zetest méltatva hangsúlyozta: Imre atya hittanóráján három alapvető leckét biztosan elsajátíthattak a ta-

Fotó: Lambert Attila

nítványok. Az első: a kereszténység nem elmélet, hanem gyakorlat. A második: a szeretet sok bűnt eltakar. A harmadik: kockázatvállalás nélkül nincs élet.

Kozma Imrének Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke és Szilágyi Zoltán alelnök adták át az Esterházy-díjat. A díjazott az elismerést megköszönve felolvastott egy részt abból az elmélkedésből, amit tavaly ősszel mondott el az Alsó-bodokon tartott Esterházy-ünnepségen: „A hitvalló Esterházy János vonzó életpéldája életre váltott halál a megváltás rendjében.”

A március 10-ei ünnepen a budapest-belvárosi ferences templomban Molnár Imre, a Reconciliatio Esterházy János Egyesület képviselője a szentmise előtt ismertette Esterházy János életét és jelentőségét. Mint mondta, öt évvel ezelőtt indult el Isten szolgája boldoggáavatási eljárása Krakkóban. Azért ott, mert édesanyja lengyel volt, ő nevelte fel a gyermeket az édesapa korai halála miatt. Esterházy János a felvidéki magyarságnak egyszerre volt politikai és lel-

és március 8-án halt vértanúhalált, minden évben ebben az időszakban emlékeznek meg róla. 1945-ben a pozsonyi kommunista titkosrendőrség letartóztatta, majd átadta a szovjet hatóságoknak. Elhurcolták a Gulagra. Négy év szenvedés után Esterházy János visszakérült Pozsonyba, ahol életfogytiglani börtönbüntetésre változtatták a halálos ítéletét. 1957. március 8-án halt meg. Szünetedéseit a magyar nemzet boldogulásáért, a közép-európai népek megbékéléseért, jötevőért és ellenségeiért ajánlotta fel.

Kálmán Peregrin templomigazgató a szentmise elején köszöntötte a zarándokokat, majd a gyónás szentiségeről szóló prédikációsorozatának keretében arról beszélt, hogyan éli meg a pap a gyónatás szolgálatát, a bűnbocsánat szentségének kiszolgáltatását. A szentmise könyörgéseiben hálát adtak Esterházy János életéért, példájáért, imádkoztak a közép-európai nemzetek megbékéléseért és mindazokért, akik részt vesznek a boldoggáavatási eljárásban, így a krakkói érsekért és munkatársaiért is.

A szentmise végén Sajgó Szabolcs felolvasta az Esterházy János boldoggá avatásáért szóló imádságot. Esterházy János tisztelői a szentmise után átvonultak a Szép utca 3. szám alatti házhoz, ahol a vértanú politikus 1940-től 1944-ig budapesti tartózkodásai alatt élt.

Az 1991-ben itt elhelyezett emléktáblát megkoszorúzták a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség és a rozsnyói Rákóczi Magyar Ház képviselője, a magyarországi lengyelek nevében Molnár Imre, a mátyusföldi nagycsaládosok, a Pázmáneum Társulás, az Esterházy Akadémia, valamint az Esterházy János Emlékbizottság és a Rákóczi Szövetség.

Bodnár Dániel,
Vámossy Erzsébet

Imával, munkával, közösségépítéssel

Szent Kingára emlékeztek a Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánián

Szent Kingára emlékezett a Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia közössége születése 800. évfordulója alkalmából. Március 5-én a senior közösség felvette az Árpád-házi szent nevét, és megkoszorúzták a templom melletti rózsakertben álló szobrát.

A Budapest-Belvárosi Nagyboldogasszony Főplébánia senior közössége Zöldyné Szita Erzsébet vezetésével igen aktív tevékenykedik. Lelkipapjukat idén Szent Kinga születésének 800. évfordulóján tartották, és ebből az alkalomból felvették az Árpád-házi királylány nevét. A szentmisét Schall Tamás atya mutatta be, aki szentbeszédében rámutatott: különösen aktuális most, a szent negyven nap idején, hogy a „szeretet jegyében elvégezzük életünk rendezését, kapcsolataink felülvizsgálatát”. Gyakorlat, hogy nincs megbocsátás a szívünkben, és jogosnak érezzük a bennünk lévő haragot – mutatott rá sokunk érzéseire, és kiemelte, milyen fájdalmas, amikor barátságok, sőt testvéri kapcsolatok törnek meg a meg nem bocsátott nézeteltérések miatt.

Milyen lélekkel vagyunk itt? Hogyan készülünk a szentáldozásra? – tette fel a kérdést. Henri Boulard SJ nyomán azt fogalmazta meg, hogy aki megbocsát, Istenhez válik hason-

latossá. Megbocsátani ugyanis azt jelenti, átadjuk a szívünket, esélyt adunk, hogy újra a szeretet vegye át az uralmat. A megbocsátó szív szabad-dá válik, és ha mi készek vagyunk a megbocsátásra, mi is bizalommal kérhetjük azt Istentől. Schall Tamás arra buzdított, ezekkel a gondolatokkal mondjuk ki a szentmisében: „Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!”

Szent Kinga nyomán arra biztított, emlékezésünk legyen több mint visszatekintés a múltba. Megismerve

Kinga erényeit, az imádkozás gyakorlatát, az Istenre irányuló csendes figyelmet, mi is lépünk követésének útjára. Isten minket is az életszentségre hív, támogat kegyelmével, és nekünk az az egyetlen feladatunk, hogy akarjunk ezen az úton járni.

A szentmisét követően Osztie Zoltán plébános vezetésével a hívek elimádkozták a litániát. A plébános átadta Zöldyné Szita Erzsébetnek a Szent Kinga Kör névválasztását megörökítő oklevelet. A közösséget Szentgyörgyvölgyi Gábor köszöntötte

Belváros-Lipótváros Önkormányzata nevében. „Az itt lakók és az itt lakók közösségei teszik fontossá a Belvárosért való munkálkodásunkat” – hangsúlyozta elkötelezettségüket a képviselő. A kör névválasztása értéket jelent, mert a változó világban alapvetéseink újra és újra megfogalmazása stabilitást ad – mondta.

Zöldyné Szita Erzsébet köszöntőjében arról beszélt, miért vette fel a kör Szent Kinga nevét. Párhuzamot vont az Árpád-házi szűz életével, akinek életében kulcsszerepe van a sónak. Senior körrel van szó, idős emberek-ről. Ahogy a só ízéssé teszi az ételt, úgy szeretnénk mi, ízesek maradván, ízt adni a családnak, közösségnek, társadalomnak. A só tartósít. Az idős ember hivatása, hogy értéket „tartósítson”, őrizzen és átadjon. „Nekünk is meg kell találnunk, bir-tokba kell vennünk az örökségünket, azokat az értékeket, melyek ott vannak a mélyben. A családban mi vagyunk abban a helyzetben, hogy ezeket ki tudjuk bányászni, és tudjuk őket új életterekbe vinni. Ahogy 800 éve, most is itt az áradat keletről és nyugatról is, ami pusztítani látszik ezeket az értékeket. Mi ragaszkodunk ezekhez, és kérjük ebben Szent Kinga segítségét” – fogalmazott.

Négy szempontra figyelnek a körben. Az imára: A legenda szerint Kinga imájára állt meg a második

tár áradat. „Ennyire szeretnénk mi is jelen lenni az imában” – mondta a kör vezetője. A munkára: Kinga szolgálókésszsége arra buzdít, végezzünk minden munkát Isten kedvére. A közösségépítésre és a kor áramlatával szembeszállni képes boldogságra, mely a digitális világ térhódításával próbál szembemenni, például az elmélyült olvasás gyakorlásával” – mondta Zöldyné Szita Erzsébet. A közösség egy imát követően a templom melletti rózsakertben megkoszorúzták Szent Kinga szobrát. Belváros-Lipótváros Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata részéről Abrusán Györgyné elnök és Szepessy Ákos elnökhelyettes, az V. kerületi önkormányzat képviselőjében Szentgyörgyvölgyi Gábor, valamint a Szent Kinga Kör elnöke és tagjai helyezték el az emlékezés koszorúját.

Zöldyné Szita Erzsébet a kör tevékenységéről elmondta: kéthetente találkoznak, hitéleti eseményeken és a kulturális programokon vesznek részt. „Nagyon fontosak a beszélgetések. Olyan témákat veszünk elő, amelyek mozgatnak minket, amelyek húsbavágók.” Zarándoklatokra, sétákra is mennek, és megosztják egymással élettapasztalataikat.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Mit tehetünk az élőbb közösségekért?

Közös gondolkodás a szegedi a „pasztorális svédasztalon”

Évek óta hagyomány, hogy februárban a Szeged-Csanádi Egyházmegye Pasztorális Helynöksége összehívja az egyházmegye területén tevékenykedő szerzetesrendek és mozgalmak képviselőit a szegedi Katolikus Házba. Február 26-án a plébániai közösségek megerősítéséről gondolkodtak a szinódus sajátos módszerét, a Szentlélekben való beszélgetést alkalmazzva.

A találkozó a „pasztorális svédasztal” nevet kapta, kifejezve, hogy a résztvevők a megélt örömeiket és tapasztalatokat helyezik a közösbe, és így osztoznak egymással. Kondé Lajos pasztorális helynök köszöntőjében visszatért a szinodális folyamat eddigi szakaszaira.

Az egyházmegyei szakaszban több jelenlévő is aktívan részt vállalt. A rendezvényen az őszi vatikáni ülészakon alkalmazott módszer alapján folyt a tanácskozás. A találkozó témáját Kopasz István mórashalmi plébános vezette fel. Vázolta az egyházközségek valóságát: csökkenő papi létszám, elszigeteltség, hiányosságok, mégis útkereső jó szándékkal a szívekben. A hívők fogyasztói szemlélete, a hitbeli elkötelezettség csökkenése mellett kevesek aktivitása, akik sokat tesznek plébániájukért. Kopasz István javaslatokat és ötleteket fogalmazott

meg: mit és hogyan tehetnek a mozgalmak, a szerzetesek és a lelkipásztorok együtt az egyházmegyéért, mindannyian együtt az élőbb közösségekért. A legfontosabb odafigyelni, mert „akinek füle van, hallja meg, mit mond a Lélek az egyházaknak”. Figyelni a püspök szavára, a képzett világiaktól ellesni módszereket, az egyéni és közösségi továbbfejlődés lehetőségeire koncentrálni. Mit adhatnak mindehhez hozzá a mozgalmak és szerzetesi közösségek? A legnagyobb ajándék az egyházmegye számára, ha mindenki éli a maga karizmáját, és keresi a módját, hogyan ajándékozhatja azt a közösségek épülésére.

A rövid gondolatindító beszéd után kiscsoportos körök alakultak, amelyekben egymás figyelmes meghallgatása volt a középpontban,

majd rövid, csendes egyéni imaidő következett az Oltáriszentség jelenlétében, amit újabb kiscsoportos beszélgetés követett. A beszélgetőkörök végén pedig arra kérték a résztvevőket, ki-ki fogalmazza meg, mit visz tovább ebből az estéből. A közös munka után vacsorával ért véget a „pasztorális svédasztal” idei alkalmá, ahol a beszélgetés, a tettek és az imádság lüktető együttműködését tapasztalhatták meg a résztvevők.

Forrás és fotó:
Szeged-Csanádi Egyházmegye

VESZPRÉMI FŐEGYHÁZMEGYE

Országos internetes hittanverseny és pályázat

Március 3-án ünnepélyesen elindult a Veszprémi Főegyházmegye Hitoktatási Irodája által meghirdetett eseménysorozat, amely része az Udvardy György veszprémi érsek által meghirdetett „Mindszenty 80” emlékének.

Az országos hittanverseny elsődleges célja, hogy Isten tiszteletreméltó szolgálja Mindszenty József és Isten szolgálója Bódi Mária Magdolna példáján keresztül a hittanosok megismerjék azokat az eredményeket, amelyek példaként állhatnak a mai fiatalság és a jövő nemzedéke előtt. Az internetes hittanversenyvel kapcsolatos információk és a jelentkezés a www.veszpremiersekseg.hu/internetes-hittanverseny-2024/ oldalon érhető el.

A lapbookkészítő verseny arra hívja a diákokat, hogy Bódi Mária Magdolna megadott életrajza alapján (de máshol is utána lehet olvasni) készítsenek ötletes, szép kivitelezésű, de még inkább lényegre törő lapbookot, amelyből könnyen megismerhetővé válik a vértanú lány élete azok számára is, akik esetleg nem is hallottak róla. A lapbookkészítő pályázat

a www.veszpremiersekseg.hu/lap-book-palyazati/ oldalon érhető el.

A fotó- és videókészítő pályázat célja, hogy a tanulók megmutassák Isten tiszteletreméltó szolgálja Mindszenty József és Isten szolgálója Bódi Mária Magdolna megismerésén keresztül, hogy milyen pozitív hatással lehetnek az általuk megélt éretnyek, mint amilyen a hit, a remény, a szeretet, a hűség, a kitartás, a bá-

torság, az önzetlenség, az öröm stb. az ifjúság lelki fejlődésére. A fotó- és videópályázat a www.veszpremiersekseg.hu/foto-es-rovidfilm-palyazati/ oldalon érhető el.

Forrás és fotó:
Veszprémi Főegyházmegye

Igaz hittel, áldozattal

Ternyák Csaba érsek megáldotta a felújított sátoraljaújhelyi plébániát

Az egri érsek szentmise keretében áldotta meg március 3-án a felújított épületet Sátoraljaújhelyen. A szentmise kezdetén az egyházközség képviselője köszöntötte a főpásztort, és elmondta, milyen hálás a közösség azért, hogy megújulhatott a 170 éves plébániaépület, a papi lakások és a templomi hangosítás.

Ternyák Csaba érsek szentbeszédében az elhangzott evangéliumi szakaszra, a templomból kikergetett pénzváltók, kereskedők történetére utalva feltette a kérdést: Jézus vajon milyenféle hitet vár el tőlünk? Rámutatott: ebben a városban, ahol Csepellényi György pálos vértanú szerzetes ereklyéi nyugszanak, az kell a szemünk előtt lebegjen, hogy neki milyen hite volt. Jézus azt a hitet várta el ott a jeruzsálemiektől, és itt most ezt a hitet várja el tőlünk is. Az az igazi hit, amely képes arra, hogy a hitért áldozatot is hozzon!

A mi hitünkben is vannak mozzanatok, amikor egy imádságtól azt várjuk, hogy megváltozzon Isten akarata, holott imádságaink arra szolgálnak, hogy saját akaratunkat, vágyainkat, gondolatainkat igazítsuk Isten akaratához. Az imádság küzdelem önmagunkkal, hogy legyőzzük saját magunkat. Ez a hit volt Csepellényi Györgyben, aki nem félt a veszedelemtől, kínzásoktól, és életét adta katolikus hitéért. Imádságunkban Isten a segítségünkre siet, új szívet ad nekünk, megtisztít. Jézus Krisztus mutatta meg nekünk az utat, melyen járhatunk, jobba téve életünket. Isten terve az, hogy felemeljen, irgalmával magához emeljen. Az ő irgalmassága az, ami feléleszti bennünk a vágyat, hogy

a nagybőjti cselekedetek által új emberekké legyünk.

Az érsek úgy fogalmazott: a plébániaépület, a templomi hangosítás megújulása külső segítség számunkra azon az úton, melyen nagybőjten járunk. „Segítsen bennünket az Úr, azért, hogy hűségben, szeretetben, egymás iránti és Isten iránti szeretetben haladjunk előre a nagybőjt során” – zárta tanítását a főpásztor. A szentmise végén Kecskés Attila plébános, főesperes adott hálát a jótéteményekért, Isten áldását kérte a szentmisét bemutató és a beruházást támogató Ternyák Csaba egri érsekre,

és mindazokra, akik a felújítás előkészületein, a beruházás sikeréért fáradoztak. A főpásztor köszönetet mondott a lelkipásztoroknak, a híveknek az áldozatos munkájukért, türelmükért, majd megáldotta az épületet.

Forrás: Egri Főegyházmegye
Fotó: Federics Róbert

Kántorok, énekvezetők nagybőjti lelkinapja Debrecenben

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye területén szolgáló kántorok, énekvezetők nagybőjti lelkinapon vettek részt március 2-án Debrecenben, az Egyházmegyei Kátekai Központban.

A jelenlévőket Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyéspüspök nevében Krakomperger Zoltán általános helynök, püspöki irodavezető, plébános köszöntötte, majd Dobos Mihály kántor, egyházzenesz (Debrecen, Szent

amely vonatkozik a hitbeli, valamint a szakmai, az ének-zenei tanulékonyosságra. Ezzel párosul az alázat lelkülete, ami azt jelenti, hogy tudatában vagyunk képességeinknek, érzékeljük a határainkat, felmérjük lehetőségeinket, és talentumainkat nem rejtjük véka alá. Krakomperger Zoltán azt is hangsúlyozta, hogy a kántor Istent és az Ő nagy családját, a hívek alkotta Egyházat szolgálja. Tehát ez a szolgálat nem önmegvalósítást jelent. Isten szolgálatát úgy lehet valóra váltani, ha a kántoroknak, ha a lelkület és a liturgikus ének-zenei szakértelm legjavát szólaltatják meg éppúgy az énekvezetéssel, mint a személyes énekléssel, hangszerjátékkal.

Az általános helynök következő normaként említette annak megvalósulását, hogy a kántorok, az énekvezetők tevékeny részvételre segítik a híveket a liturgián és a szent cselekményekben, hogy azok ne csak hallgassák a kántor és énekvezető énekét, hanem vele együtt énekeljenek. Továbbá Isten népének javát azzal is gyarapítják, amikor a híveknek újabb liturgikus énekeket tanítanak megfelelő ütemezéssel, fokozatosan és türelemmel. Azt is kiemelte, hogy fontos annak a hangszernek az alapos ismerete, amelyet a kántor használ Isten dicsőítésére. Ez azt feltételezi, hogy a hangszer lelkét is engedi felszabadulni, valamint a hívek közösségének a lelkét is a játékával, éneklésével.

Végül Krakomperger Zoltán köszöntötte a jelenlévők között a legidősebbet, a 70 éves Répási Borbála hajdúszoboszlói kántort, valamint a legfiatalabbat, a 13 éves Papi Kristóf fényeslitkei kántort. Az előadásokat követően a lelkinap a Szent Anna-székesegyházban bűnbánati liturgiával folytatódott, amelyet szintén az általános helynök vezetett. A bűnbánati liturgián gyónásra is nyílt lehetőség.

A program ebéddel zárult, majd Krakomperger Zoltán a székesegyház emeleti termeiben lévő *Őseink hite állandó* című kiállítás megtekintésére invitálta a jelenlévőket.

Forrás és fotó: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Anna-székesegyház) és Náray Máté kántor, egyházzenesz (Debrecen, Megtestesülés-templom) tartottak szakmai előadást.

„Amikor a kántorok, énekvezetők keresik a helyüket Isten nagy családjában, az Egyházban, akkor új felfedezéseket tehetnek. Mindnyájan Isten népét alkotjuk, amely a legerőteljesebben akkor válik nyilvánvalóvá, ha az oltár köré gyülekezik, hogy megváltását ünnepelje, és bemutassa az új és örök szövetség áldozatát. Ennek eszményi megvalósulása az, ha egy részegyház vezetője, a püspök is jelen van a papságával, illetve a hívek egész közösségével. Isten népe hierarchikusan rendezett közösség, amelyben a kántorok, az énekvezetők valódi liturgikus szolgálatot látnak el. Ők megbízatásukat az Egyháztól kapták, hogy a szolgálat zenei részét megfelelő lelkülettel és szakértelemmel lássák el” – mondta Krakomperger Zoltán általános helynök, majd azon normákra is rámutatott, amelyek segítik, hogy a kántorok, énekvezetők liturgikus szolgálata megvalósulhasson.

Normaként említette a tanulékonytságot,

Ésszerűbb Isten létében hinni, mint tagadni azt

Veres András győri püspök, az MKPK elnökének előadása a Széchenyi Egyetemen

Kiben/miben hiszek? Hitvallásunk alapkérdései címmel Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke tartott előadást február 26-án a győri Széchenyi Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karának hallgatói előtt, az Értékek és kihívások elnevezésű új kurzus keretében.

A kar dékánja, Pongrácz Attila kiemelte annak jelentőségét, hogy e tantárgy keretében olyan, a kereszténységgel, a családdal, a hivatással és egyéb értékeinkkel kapcsolatos mérvadó gondolatokat hallhatnak a diákok, amelyek egész életükre pozitív hatással lehetnek és iránymutatásul szolgálhatnak.

Veres András püspök először filozófiai oldalról világította meg a felvetett témát. Beszélt a hit és a tudás közötti különbségről: amit látunk és megtapasztalunk, amiről bizonyosságot szerzünk, az nem a hit tárgya, hanem a tudásé. A hitnek viszont van

általános és vallásos megközelítése is. Teológiai értelemben a kinyilatkoztatásnak – vagyis hogy Isten megismereti önmagát – az elfogadását jelenti, és mindazt, amit ebből az Egyház tanít számunkra.

Isten létében hinni, vagy azt tagadni – mind a kettő hitet követel. Az ateisták arra hivatkoznak, hogy minden létező visszavezethető az őszanyagra, azonban az őszanyag magától való létezésének feltételezéséhez is végül hit szükséges. Ezzel szemben a hívó ember azt vallja, hogy a teremtett világ mögött van egy Létező, aki a világot alkotta; egy olyan Létező, akinek a léte önmagában van, nem valakitől kapta. A hívó ember ezt nevezi Istennek. A gondolkodó ember végül képes eljutni annak felismerésére, hogy ésszerűbb dolog Isten létében hinni, mint tagadni azt – nyomatékosította előadásában a győri megyéspüspök.

A legnagyobb természettudósok közül sokan éppen a természettudomány művelése közben váltak hívóvé, tehát ebből is látszik, hogy a természettudomány nem törvény-

szerűen mond ellent a vallásos hitnek, vagy legalábbis nem tagadja a teremtő Isten létezését – folytatta a főpásztor. Max Planck Nobel-díjas fizikus mondta: mind a tudomány, mind a vallás Istenbe vetett hitet kíván. A hívók számára Isten van a kezdetben, a fizikus számára pedig Isten van minden megfontolás végén.

A többi között a különböző isten-képek kialakulására is rávilágított az előadó. Kifejtette: ahogy az emberi fejlődés előrehaladt, mindig újabb dolgokat fedeztek fel Istenről. Feltehetően e világban minden vallás valójában ugyanarról az Istenről beszél, csak más és más módon. Több igazságot vagy csak részigazságot, esetleg egész keveset mond az igaz

Istenről. A keresztények számára viszont nagyon nagy ajándék, hogy Isten a Szentírásban keresztül megmutatkozzon az emberiség számára – hangsúlyozta a megyéspüspök.

Aláhúzza: kereszténynek lenni valójában találkozás jelent Istennel. „Utak nem vezetnek Istenhez, csak szakadékok” – idézte okfejtésében Assisi Szent Ferencet, rámutatva arra, hogy aki hívóvé válik, az végül is oda-veti magát a „szakadékba”, vagyis Isten szeretetébe, az ő jelenlétébe. A főpásztor felhívta a figyelmet arra, hogy a hit az Istenre való teljes ráhagyatkozást jelenti. Veres András előadása végén így fogalmazott: „Azt kívánom mindnyájuknak, hogy az igazság megismerésének törekvését ne adják fel. Önök a jövő nemzedéknek olyan képviselői lehetnek, akiknek másokat is a jóra, az igazságra kell vezetniük, és ez nem túlzás. Egy tanár vagy egy felsőfokú végzettséggel rendelkező ember mindig meghatározó a saját környezetében, ha értéket képvisel.”

Forrás: Győri Egyházmegye
Fotó: Bátayné Somogyvári Zita

SZÉKFOGLALÓK A SZENT ISTVÁN TUDOMÁNYOS AKADEMIÁN

Madách Tragédiájának értelmezéséről

Hász-Fehér Katalin irodalomtörténész előadása

A Szent István Tudományos Akadémia március 4-én székfoglaló ülést tartott Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, a Szent István Társulat Társulati esték sorozatának keretében. A közgyűlésen tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását Hász-Fehér Katalin irodalomtörténész, a Szege-di Tudományegyetem Magyar Irodalmi Tanszékének oktatója.

Az alábbiakban Hász-Fehér Katalin, az akadémia rendes tagja *A tabló mint műfaj és elbeszélői technika* Az ember tragédiájában című székfoglaló előadásának összefoglalóját adjuk közre.

Andor Csaba 2002-ben tette közzé a Madách Digitális Archívum (MDA) koncepciótervezetét, mely szerint a vállalkozás célja összegyűjteni és digitálisan közzétenni a Madách életére, műveire, kultuszára vonatkozó dokumentumokat, szövegkiadásokat, bírálatokat, cikkeket, tanulmányokat, monográfiákat. 2016-ban hatalmas mennyiségű anyagról számoltak be, köztük mintegy 2200 írott szövegről. A számok arról tanúskodnak, hogy mint minden remekmű, úgy Madáché esetében is eljutott a kutatás és szövegtermelés a kumuláció azon fokára, ahol egy emberélet nem elég az értekezések végigolvasására. Ezek az értelmezések szinte a mű helyébe lépnek.

Az utóbbi évtizedekben formálódni kezdett a Madách-értelmezéseket felmérő és tipologizáló másodlagos, befogadástörténeti irodalom is – Németh G. Béla 1973-as tanulmányától kezdve Mezei József áttekintésén át Thomas R. Marknak, a Fort Collins-i Colorado State University angol

irodalom tanszéke tanárának a hazai recepciótörténetre külső, amerikai szemmel vetett pillantásán keresztül S. Varga Pál Madách-tanulmányaig.

Ezek az áttekintések azonban meglepő módon nemcsak a perspektívák, szempontok radikális eltéréseire, a koncepciók közötti párbeszéd hiányára, olykor heves vitákra, hanem az értelmezések folytonosságára, hasonlóságára is fényt derítettek.

A Tragédia műfaji meghatározása és a szerkezeti sajátosságok leírása szintén eltérő az elemzésekben. Felmerül a kérdés, hogy a Tragédia jellegéből, felépítéséből,

te nyelvfilozófiai megközelítése, hogy csak néhány példát említsék.

Előadásomban olyan műfaj felől olvasom a szöveget, mely szorosabban kötődik Madách egyik ritkábban emlegetett szenvedélyéhez, a képzőművészetéhez is. Az 1840-es évek második felétől Európa-szerte, így nálunk is nagy érdeklődés kísérte például a müncheni iskola egyik neves festője, Wilhelm von Kaulbach freskósorozatát, melyet a berlini Neues Museum lépcsőházában festett. A berlini sorozatban Kaulbach hat kompozíción keresztül vázolta fel a világtörténelmet, s felettük is további mozzanatokat ábrázolt szalagképen.

Nincs dokumentált adat arról, hogy Madách – akár a sajtóból is – ismerte volna Kaulbach képeit, de így is érdemes párhuzamba állítani velük *Az ember tragédiáját*. Ezeknek fényében mutatkozik meg, hogy bár szerkezetiileg hasonlít rájuk, Madách mégsem egyszerűen világtörténelmi tablót ír, s az úgynevezett keret-színek sem csupán prólogusok vagy az emberi történelem felett húzódó transzcendens „szalagképek”. Művészen és égi és földi szférá szervesen és elválaszthatatlanul egybefonódik, az ember történelmi küzdelmei pedig egy fejlődéstörténet állomásait képezik.

A világi, földi élet egyre sivárabb, reménytelenebb formáiban a folyamatosan érlelődő és eszmélő ember vándorútját lehet végigkísérni, aki az utolsó jelenetben döbben rá, hogy a harmónia, amit mindig is keresett, az saját luciferi énjétől, téves tudás és szabadságélményétől való megszabadulás árán lehetséges.

Forrás: Szent István Tudományos Akadémia
Fotó: Lambert Attila

A báti táblakép vizsgálata

Grynaeus András történész előadása

A Szent István Tudományos Akadémia március 4-én székfoglaló ülést tartott Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen a Szent István Társulat Társulati esték sorozatának keretében. A közgyűlésen tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását Grynaeus András, a történelemtudomány kandidátusa, a dendrokronológia (a fák évgyűrűinek vizsgálatán alapuló kormeghatározás tudománya) szakértője.

Az alábbiakban Grynaeus András, az akadémia rendes tagja *A báti tábla dendrokronológiai vizsgálata* című székfoglaló előadásának összefoglalóját adjuk közre. A székfoglaló előadás a dendrokronológiai kormeghatározást mutatta be, az esztergomi Keresztény Múzeum gyűjteményében levő egyik táblakép vizsgálatát tekintve kiindulásnak és példának. Az előadás kitért a dendrokronológia, azaz a fák évgyűrűinek segítségével végzett kormeghatározás alapjaira és működésére.

A dendrokronológia az évszakkokkal rendelkező klímaövekben élő fák azon sajátosságát használja ki a keltezéshez, hogy a testükben évente egy-egy évgyűrűt növesztenek. Ezek vastagságát, azaz a fa éves növekedését-vastagodását számtalan tényező befolyásolja. A legfontosabbakat kiemelve: az adott esztendőben lehulló csapadék mennyisége, a hőmérsékleti viszonyok és a napsugárzás mennyisége. Mivel ezek évről évre változnak, az évgyűrűk vastagsága nemcsak változó lesz, hanem az adott esztendőre jellemző is. A különféle hatások többsége nemcsak egy-egy példányt ér, nemcsak egy-egy példány növekedését, fejlődését befolyásolja, hanem egy nagyobb terület összes fájára hat. Így az egymás közelében, ugyanakkor élő fákban közel azonos vastagságú évgyűrűk növekednek. Ez egyaránt igaz az egymás mellett élő idős és fiatal fára is. A fák e két tulajdonsága lehetővé teszi egy „virtuálisan” végtelen fa modelljének az elkészíthetőségét, azaz az adott fajfaj adott területen növekvő példányai esetében az összes esztendőhöz hozzárendelhető ily módon egy átlagos évgyűrűvastagság. Elvileg az időben tetszőleges távolságra visszamenően is.

Ezt követően azokat a lehetőségeket összegezte az előadó, melyek révén a kutatók (régészek, műemlékvédelmi szakemberek, művészettörténészek) új

ismeretekhez juthatnak. Ezek részben keltezési támpontokat jelentenek, azaz meghatározhatóvá válhat, hogy az a fa, amelyet gerendaként vagy deszkaként felhasználtak, mely esztendőkből készült az évgyűrűket tartalmaz, és mikor vágták/vághatták ki. Ezen túlmenően a fa eredetére, azaz eredeti élőhelyére vonatkozó ismeretek is rögzíthetők, hiszen az eljárás területspecifikus. Amelyik terület adatsorára, „végtelen fájára” hasonlít a régészeti/műemléki/műtárgyi környezetből előkerült fa, arról a területről származik a felhasznált faanyag. Így kedvező esetben a korábbi korszakok kereskedelmi kapcsolatai is vizsgálhatóvá válnak. Az előadás harmadik elemeként az esztergomi Keresztény Múzeum gyűjteményébe 1916-ban vásárlás útján bekerült, Szent Katalin legendájának néhány jelenetét ábrázoló báti tábla vizsgálati eredményeit mutatta be a történész.

A vizsgálatok révén kiderült, hogy a táblaképet helyi, azaz felvidéki faanyagra festették. Ez árnyalja mindazt, amit a festőről eddig megfogalmaztak a kép történetével foglalkozó kutatók. Az elemzések eredményeképpen rögzíteni lehetett a táblakép anyagául használt fák legkorábbi kivágási időpontját is. Ez körülbelül ötven évvel eltér a kép hagyományos művészettörténeti keltezésétől, így a kutatás újabb megválaszolandó kérdéseket is feltett a szakembereknek.

Forrás: Szent István Tudományos Akadémia
Fotó: Lambert Attila

Az imádság időpocsékolás, ha közben „szalad a lakás”?

Bellovics Gábor SJ előadása a pálferis lelkinapon

Benső időjárásunk – A megkülönböztetés alapjai címmel nagyböjti lelkinapot tartott a pálferis közösségnek Bellovics Gábor jezsuita szerzetes, a budapesti Jézus Szíve jezsuita templom segédlelkésze. Az eseményre március 2-án Budapesten, az óbudai szalézi Segítő Szűz Mária Lelkészségen került sor.

Az idő odakint szomorkás, esős volt a tizenegyedik alkalommal megszervezett lelkinapon, de a kétszázötven jelen lévő lelkigyakorlatozó és az eseményhez online kapcsolódó mintegy huszonöt résztvevő Bellovics Gábor vezetésével ezúttal a „benső időjárás” felé fordult.

A hétköznapi értelemben vett megkülönböztetéshez, a feketének a fehérrel való elkülönítéséhez nincs szükség különleges képességre, de máris nehézség adódik, ha nem egyértelműen fekete vagy fehér valami. Az egzisztenciális kérdés pedig általában ilyenek – mutatott rá a jezsuita előadó. Elárulta, ő maga szintévesztő, és ha a színjáték e zavarának szűrésére használt, számokat megjelenítő tesztábrák kerülnek elé, azt sem tudja, hogyan álljon neki a dolognak, pedig ezek a számok állítólag látszanak. Az élet nagy kérdéseivel, az emberrel, az Istennel kapcsolatban is előfordulhat, úgy találjuk, hogy nem látszik, „valami négy-e vagy százöt”. Ám az ilyen, lelki téren előforduló szintévesztés nagyobb veszteségekkel jár, mint az optikai.

A jezsuita rend alapítója, Loyolai Szent Ignác a 16. században felismerte, hogy különböző dolgoknak különböző utótörténetük van a benső világban. Nagyon kiszolgáltatott helyzetben döbrent rá erre, akkor, amikor a betegágyán fekve a *Szentek életét* és más könyveket olvasgatva arról fantáziált, hogyan élhetné az életét, ha egészséges lenne. Szent Ignác egy ágyúgolyó okozta súlyos sérülés miatt került krízisbe, de ma is megtapasztaljuk, hogy hasonlóan kiszolgáltatott helyzetekből, például különböző függőségi betegségekből, pusztán az értelem segítségével nem lehet továbblépni. „Nem a sok tudással lakik jól a lélek, hanem a dolgok benső érzékelésével és ízeletével” – írta a rendalapító. Loyolai Szent Ignác ráébredt, hogy a tudástól el kell jutni a tapasztalatig, és távollátást kell venni az életünktől. Erre kiválóan alkalmas a harmincnapos jezsuita lelkigyakorlat, de be kell látni, kevesen engedhetik meg maguknak, hogy harminc napig „semmi ne csináljanak”.

Amikor közelíteni kezdünk magunkhoz, akadályokat jelenthetnek bizonyos rendszerek. Ám ha van valaki, akit nem lehet rendszerbe foglalni, az éppen az univerzumot teremti Istent – világított rá az előadó. – Mi azonban struktúrát alapján döntünk arról, hogy mi a jó, és mi a rossz, s ami szerintünk nem tartozik bele a jó fogalmába, azzal egyszerűen nem foglalkozunk, vagy rosszabb esetben felháborodunk rajta. Így pedig könnyen kialakulhat bennünk az a kép, hogy van a bűn, és vagyok én. A bűnbánó ember sokszor úgy tekint magára, mint aki hisz Istenben, igyekszik, mégis sokszor elesik, azután felkel, majd újból elesik. Elbotlani valami akadályban szoktunk. És ha ez a botlás egy idegen, számunkra újszerű helyen történne, az még rendben is volna, akkor tényleg gondolhatnánk azt, hogy rajtunk kívül álló okból estünk el. De mi többnyire „ismerős lépcsőházakban” szoktunk megbotlani, és az már nem a lépcső hibája... Ha a bűneinket így lehasítjuk magunkról, akkor könnyen előfordulhat,

hogy kettős életet kezdünk el élni: a gyónatóságokban megbánom, hogy hat éve ugyanabban botlok meg, de ha onnan kilépve semmin nem változtatok, akkor valami mégis hiányzik... Szent Ignác azonban azt tanítja, hogy semmi szükség határozott vonalra a bűn és énközttem – össze kell barátkoznom a valósággal, amelynek ez is része. Ahogyan Szent Pál mondja: tudom a jót, de teszem a rosszat... Hiába minden igyekezetünk, nem tudunk olyan tökéletesen felnevelni egy gyermeket, hogy soha ne sebezzen meg másokat.

Egészséges bűnbánat abból fakadhat, ha szembesülünk azzal, hogy hibáink és gyengeségeink miatt mennyire rászorulunk mások jóindulatára – hallhatták a lelkinap résztvevői.

vői. Bellovics Gábor elmondta, neki is nehézséget okoz, hogy kövesse Szent Ignác tanítását, s jezsuitaként mindig kész legyen arra, hogy a rendtársai mondatait „jóra magyarázza”. A *mindig* az, ami különösen nehéz – mondta –, hiszen vannak helyzetek, amikor gyakorlatilag nem lehet mentetgetni valakit.

A szellemek, lelkek megkülönböztetéséről is beszélt Bellovics Gábor, s úgy fogalmazott: ez nem valami ezoterikus dolog, hanem a benső rezdülésekre, szellemi erőkre utal, vagyis hangulatok, érzések, gondolatok tisztázását jelenti. Benső megmozdulásainkat zaklatott hétköznapi életünkben nem mindig tudjuk követni, feldolgozni. A szerzetes rámutatott: legtöbbször csak órákkal később leszünk feszültek egy-egy történet miatt, vagy csak utólag jövünk rá, milyen ajándék volt számunkra az adott helyzet. Ezért jó, ha van a nap során két olyan rövid időszak, amikor megállunk és összegzünk, amikor hagyjuk, hogy utolérjen minket, ami végbement bennünk. Szerencsés, ha az egyik ilyen, nagyjából tizenöt perces megállásra délből kerítünk sort – lehetőleg az ebédhez kapcsolódva –, a másikra pedig a nap

végén. Ahogyan a kinti időjárás is befolyásol minket, úgy a benső is – világított rá az előadó. – Ezért fontos tisztáznunk, melyek azok a benső rezdüléseink, amelyek hátráltatnak abban, hogy kapcsolatba lépjünk a másik emberrel és Istennel.

Szent Ignác megkülönbözteti a *consolatio* (vigasz) és a *desolatio* (vigasztalanság) állapotát – mondta az előadó, hozzátéve: mindkét szóban ott találjuk egyébként a latin *sol*, azaz *nap* kifejezést. A vigasz állapotában tisztábban látunk, ilyenkor nem hátráltatnak bennünket az életünk azon dolgai, amelyekkel nem kezdtünk semmit. A gyónásban – s ugyanígy az imákban is – mindenről lehet beszélni, mindennek helye van, az Istennel kapcsolatos negatív érzéseimnek is. Mindenre rá lehet világítani. A kisgyermek is megnyugszik attól, ha éjjel egy kis fény van a szobájában. Előfordulhat az is, hogy nagyon nagy ellenállást érzünk az imádsággal szemben, időpocsékolásnak tarthatjuk, „miközben szalad a lakás”. Pedig szükséges a benső körülnézés ahhoz, hogy tudjuk, honnan indulunk egymás és az Isten felé.

Benső lakásunk megismerése

Kellett némi idő ahhoz, hogy rájöjjön, teljesen természetes ez az érzés, hiszen kötődik az emberekhez, és minden segítő tevékenység, így a papi szolgálat is, éppen azáltal hat, hogy az ember a másik emberhez kapcsolódik. A benső megkülönböztetés vezet el erre a felismerésre. Életünk nehéz kihívásait mindannyian használhatjuk arra, hogy megújuljunk.

Ha vallásosan éljük az életet, annak látszódnia kell, gyümölcsei kell hogy legyenek, ahogyan a *Galatáknak írt levélben* is olvassuk. Nekem kell észrevennem ezeket saját magamon – hangsúlyozta a lelkipásztor. – Sokszor az a gondolat van bennünk, hogy a keresztény embernek azért kell világítania, hogy látszódjon. De a lámpa sem azért világít, hogy magát a lámpát nézzük, hanem hogy lássunk a fényénél. A kereszténynek sem azért kell világítania, hogy látszódjon, hanem hogy a segítségével tisztábban lássuk egymást.

Csabi és Jóska a válogatott focimérkőzésen egymás nyakába csimpaszkodva éneklék a *Nélküledet*, aztán két héttel később az UTE–Fradi-mecszen már üveget dobnak egymás felé, mert a másik csapatnak drukkolnak. Hol van ebben a megkülönböztetés? Hol a szabadság? Isten nem pártoskodásra, hanem a vele való közösségre hív minket. Végig nem gondolt események következtében sokszor falevélként sodródunk. S az sem igaz, hogy az öröm Istenhez visz, a fájdalom pedig eltávolít tőle – számtalan esetben éppen fordítva történik.

Bellovics Gábor a pénzváltók templomból való kiűzésének evangéliumi szakasza (Jn 2,13–25) alapján. – Nem az a lényeg azonban, hogy kiabált-e, indulatos volt-e Jézus, hanem hogy milyen céllal és milyen összefüggésben tette ezt. Hiszen a kiabálással adott esetben akár életet is menthünk, például akkor, amikor valaki rosszkor lép le az úttestre. Ugyanakkor a kiabálás lelki sebeket is okozhat.

Jézus kapcsolataiban olyankor tud megnyilatkozni az irgalmasság, amikor van fogadó fél: a samariai asszonnyal például nem veszekszik, mert ő nyitott a szavaira, de ugyanez nem mondható el a templomi árusokról. Jézus azért dühös rájuk, mert cirkuszt csinálnak az imádság házából. Bellovics Gábor elmondta: volt, amikor úgy gondolta, a megkülönböztetés célja az, hogy mindig jól érezzük magunkat. De rá kellett ébrednie, nem tud olyan jól imádkozni, olyan jól megkülönböztetni a benső mozgásait, hogy mindig képes legyen jól működni. Belátta, már az is nagyon sokat jelent, ha a lehető legrövidebb idő alatt felfogja, milyen helyzetben van éppen.

Legutóbb egy barátja negyedórás késése bosszantotta fel. Valamiféleképpen ki akarta adni magából a dühét, de persze azzal is tisztában volt, attól keresztény, hogy előbb-utóbb meg kell bocsátania. Fontos, hogy ne maradjanak bennünk indulatok. Nem attól lesz valaki keresztény, hogy ötven éven át egyszer sem emeli fel a hangját. Tudni kell kezdeni valamit a felindultságunkkal, a haragunkkal, de tudni kell továbblépni is. Ehhez szükséges a megkülönböztetés, hogy rájöjjék, hogyan is működöm a kapcsolataimban. S kell hozzá a valódi szabadság is, ami a már említett súlyos beteg fiatal lány esetében is megvolt. Hiszen adott volt számára az a reális választási lehetőség is, hogy otthagyja Istent, tehát tényleg minden érzését megélheti Isten előtt.

Bellovics Gábor elmondta: járt Guatemalában, az örök tavasz országában, és úgy véli, a mi kontinentális időjárásunk a maga változékonyságával sokkal jobban kifejezi a lélek benső „időjárását”, ami szintén változó. „Emiatt már az is óriási eredmény, ha legalább azt tudom, hogy éppen vigasztalanságban vagyok. Akkor nem várom el magamtól, hogy én legyek a legboldogabb, de tudom, hogy mindig jön tavasz, és mindig születik új esély” – mondta a jezsuita szerzetes, és hozzátette: mindig ott van mélyen a szívünkben, hogy mi visz minket Isten felé.

A különböző felekezetekhez tartozó keresztényekből és istenkeresőkből álló, Pál Ferenc atya körül létrejött pálferis közösség nagyböjti lelkigyakorlata dicsőítő énekléssel kezdődött a pálferis imacsoport vezetésével. Ezután hangzott el Bellovics Gábor tanítása, amelyet szeretetvendégség követett, majd kiscsoportos beszélgetések, illetve szentmise következett, amit szintén a jezsuita lelkipásztor mutatott be, immár a Segítő Szűz Mária-kápolnában. A lelkinap szentségimádással zárult, és az Oltáriszentség jelenlétében közbenjáró ima is elhangzott. A nap során gyónásra szintén lehetőség nyílt. A szentmisén és a szentségimádáson a Pasaréti Gítáros Zenekar szolgált.

**Agonás Szonja
Fotó: Lambert Attila**

Gyere haza! Gyónj meg!

Reisz Péter Pál OFM a pesti ferencesek plakátkampányáról

(Folytatás az 1. oldalról)

Templomigazgatónk, Kálmán Peregrin nemrég került ide hozzánk, és nagyszerű újításai vannak, többek között ez a plakát is, illetve ezzel összefüggésben a templom gyóntatási rendjének kibővítése. A „Gyere haza!” felszólítás azoknak szól, akik kiestek a katolikus élet vérkeringéséből, aminek lényeges része a szentgyónás. Az Egyház azt parancsolja, hogy évente legalább egyszer végezzük el a szentáldozásunkat, húsvét táján, amibe a hamvazószórdától a feltámadásig terjedő negyven nap, valamint utána a pünkösdig lévő ötven nap tartozik bele.

Az évenkénti egy szentáldozáshoz hozzágondoljuk a legalább egyszeri gyónást is. Ez, hogy úgy mondjam, a katolikus klubhoz való tartozás minimumfeltétele.

– A templomban délelőtt 6–12-ig, délután hétköznaponként 16–22-ig, vasárnap pedig 20.30-ig lehet gyónni, egy időben általában két pap gyóntat. Ez a korábbiakhoz képest legalább két-két óra bővítés délelőtt és délután. Nem véletlen, hogy nemcsak az egész városból, de az agglomerációból is járnak ide. Hogyan lett a ferences templom ekkora gyóntatási központ?

– A rendház mindig is elége népes volt, és sokan gyóntattak, még az ötvenes években is. A környéken sok az egyetem, kínálkozik a lehetőség akár vizsga előtt vagy után belépni a templomba, kérni, illetve hálát adni, a közelben van a 3-as metró megállója, és ma már 16 autóbusz áll meg a Ferenciek terén. Nem beszélve

arról, hogy az egyházmegyes papoknak megnövekedett a területük, ezért ritkán nyílik alkalmuk gyóntatni, a hívó pedig elmegy oda, ahol nyílik erre lehetőség, akár vidékről is. Gyóntattam én már Kassáról, Kismartonból, Debrecenből és Pécsről érkezőket is.

– **Azért fásaszto lehet ennyit gyóntatni. Hogyan éli meg ezt a ferences közösség?**

– Itt kilenc pap tevékenykedik, és ez kevés. Legalább kilencen járnak ide külsősök is, részben ferencesek, más rendházakból. Mellettük egyházmegyes vagy nyugdíjas papok is szívesen besegítenek. Csak így, háromórás váltásokkal tudjuk ellátni ezt a szolgálatot, főleg hogy például elsőpéntekeken a hétköznapi igény duplája jelentkezik.

– **Miközben manapság erőteljesen visszaszorul a gyóntatás, miért fontos a bűnbánat szentsége, és mi lehet vonzó benne az embereknek?**

– Elsőként vallásos gyakorlatunk egyoldalúságát említem: a gyóntatás szigorúsága visszariaszthatja a hívőket. A gyónásban a bűnökről esik szó, így amikor egy átlagos, évente egyszer vagy annyszor sem gyónó katolikus meglát az utcán egy papot, nem az jut eszébe, hogy Krisztus meghirdette az örömhírt, hanem összeszorulhat a szíve, mert

rendezetlen az élete. Sokak számára a gyóntatószekben azt kell éreztetnünk, hogy a vallásosság nem csupán tilalomfák erdeje.

Természetesen Jézus nem azt mondja a bűnös asszonynak, hogy „hajrá, csináld, amit

nyolcszáz éve Greccióban felállította az első betlehemet, s ezzel ráirányította a figyelmet a megtestesülés titkára. Fölfogása szerint Isten nagy tetteiben az isteni szeretet kiárada-

sa van az első helyen, amely megnyilvánul a teremtésben,

ces búcsújáró helyekre, például Mátraverebély-Szentkútra.

– **Mit mondana azoknak, akik ezzel együtt is félnek gyónni?**

– A félelem érthető, hiszen gyarló emberként nehéz egy másik gyarló emberre rábíznom bensőm titkait. Gyerekkoromban olvastam XII. Piusz pápáról, akinek a napirendjében szerepelt, hogy hetente elvégezze a szentgyónását egy átlagos papnál. Akkor rácsodálkoztam: ezek szerint Krisztus helytartója is jár gyónni? Igyekszünk megkönnyíteni az utat a gyónó számára, például azzal is, hogy kiírjuk, melyik fülkében ki gyóntat, így mindenki választhat, kinél teszi le a terheit.

Sokan hosszú évtizedek után „jönnek haza”, és járulnak ismét szentgyónáshoz: eddig a „személyes rekord”, amellyel találkoztam, 67 év volt. Egyik rendtársunk szokta mondani, hogy ilyenkor lehet bontani a pezsgőt, mert valaki új életet kezdett.

– **Milyen konkrét tanácsot adna a híveknek és papoknak egyaránt a mostani nagyböjten, az Egyház nagy bűnbánati időszakában?**

– Kezdeném azzal, hogy mit ajánlok mindig, időszaktól függetlenül. A gyarlóságom nyilvánvaló, a magam erejéből sok jóra nem vagyok képes, ugyanakkor tudom,

hogy minden jóra képes vagyok, amire Isten meghívott, Jézus Krisztus kegyelméből. Elsősorban a szentségekből nyerhetünk kegyelmeket – főleg az az Oltáriszentség vételét szorgalmaznám –, aztán ott az imádság, a jó cselekedet. A szentmise a szentáldozással legyen teljes, mert általa tudunk megkapaszkodni, az a legfontosabb erőforrásunk, az tart bennünket rendben, nem a magunk ereje. Ha minden vasárnap szentáldozáshoz akarunk járulni, akkor már a hetünket is rendben kell tartani, és gyónni, ha szükséges. Emellett ott az önmegtagadás, ami a nagyböjtben az Úr Jézus példája nyomán nagy szerepet kap. Negyven napra elvonult böjtlőni, mielőtt megkezdte működését – ez nekünk is lehetséges út, hogy összekapjuk magunkat.

Ha valamiben az ember elhagyja magát, akkor az más területeken is érezteti hatását, de ez fordítva is igaz: ha valamiben össze tudom szedni magam, és valamely jó gyakorlatot következetesen megvalósítok, az máshol is megmutatkozik majd, kisugározza hatását az egész életemre.

Akár a komoly böjtölést, kenyéren és vízen élni is meg lehet próbálni, akinek az egészségi állapota megengedi. De a lényeg, hogy a testi önmegtagadás mellett a lelki szempontok is jelen legyenek, így ez a böjt afféle gyakorlóidőszak legyen, ami segít Isten felé.

Ekler Levente

(A szerző a Faludi Ferenc Jezsuita Akadémia újságíróképzésének hallgatója, akinek a publikált interjú a vizsgamunkája.)
Fotó: Merényi Zita

Metafizika helyett misztika

Válóczy Józseffel, az Esztergomi Hittudományi Főiskola teológiai tanárával a filozófusok és a transzcendens kapcsolatról indítottunk sorozatot. Ennek befejező részét adjuk közre.

A keresztény filozófia a mai napig ragaszkodik ahhoz a meggyőződéséhez, hogy a metafizika, a valóság egészének mindent átfogó rendszerbe foglalása lehetséges és szükséges, ha a valóság egészét szeretnénk megérteni (különösen, ha Istent is beleértjük ebbe a valóságba). Az újkori és főleg a kortárs filozófia ugyanakkor kisebb-nagyobb tudatossággal és radikálissal szakított a klasszikus metafizikával: először az ismeretelméleti lehetőségét kétségbe vonva, majd – végső felelőssé téve minden kirekesztő, egyeduralomra törekvő gondolati és akár társadalmi-politikai rendszerért – a morális minőségét is megkérdőjelezve. A racionalitás, az intellektus (például Nietzsche vagy Heidegger által egyenesen Platónig visszavezetett) egyoldalú hegemoniájával szemben észszerűnek és kíváncsnak (s olykor divatosnak) látszik manapság az érzelmi intelligencia újrafelfedezése, valami aranykori egyensúly helyreállítása. A metafizika a „térkép” birtoklásának biztonságát, a

„madártávlati” vízió aha-élményét ígérte és szállította – mégis inkább hiányérzet, mint nosztalgia maradt utána: hiszen nem érezheti a teljes valóság ízeit és illatait, nem törhetik föl a lábát a teljes valóság göröngyei, nem csatangolhat összevissza a lemenő nap szálkamezejében... A „térkép” kínálta biztonságát ismerősebbnek és csábítóbbnak tűnhet ma a „recept nélkül egyedül az óceánon” (Hamvas Béla) dacos kóbor szelleme.

Jó hír a metafizikán keresztül végső soron az Istenről való beszéd lehetőségét őrizni igyekvő keresztény filozófia számára, hogy a teljes valóságnak a metafizika által – talán joggal és szükségszerűen, de mégis csak – elhanyagolt dimenziói iránt fogékony (modern) gondolkodók között is akadnak, akik a szövetesei lehetnek, akik a természetfeletti felé vezető utakat jártak be. Az iménti felvetéseket is inspiráló Henri Bergson (+1941) szerint kétféle módon lehet közelíteni a valósághoz: az ösztön képes a valóság egy, de csak egy konkrét darabjának közvetlen megragadására, ezzel szemben az intelligencia rálát a konkrét darabok összefüggéseire, képes egy össz-kép megalkotására, ám hiányzik belőle a közvetlen érintkezésből születő tapasztalati tudás. A két mód „ugyanannak a problémának különböző, de egy-

formán elegáns megoldása”. Az intelligencia tudatosan keresheti, de nem találja, az ösztön megtalálhatja, de nem keresi a valóságot. Az intelligencia tud erről a hiányosságaról, ezért, ennek betöltésére, a maga szolgálatába állítja az ösztönt: ez az intuíció lényege. Bergson meggyőződése, vitában fiatalkori önmagával is, hogy a valóság nem kizárólag mechanisztikus és determinált anyag, ezért nem lehet alkalmas a teljes megismerésére a pusztá természettudományos analízis, hanem, a szellemi-spirituális dimenziójának feltárásához, szükség van az intuíciónak, a szimpátiának is.

A valóság egészének megismeréséhez egyrészt elengedhetetlen, másrészt igen ígéretes módszer a spirituális tapasztalatok komolyan vétele és „feldolgozása” a keresztény egzisztencialista Gabriel Marcel (+1973) szerint is. Még ha nem is Istenre, hanem csak a minket körülvevő hétköznapi valóságra kérdezzük rá az egész megértésének igényével, biztosan elakadunk, ha az egészhez a természettudományokban kompetens racionalitással közelítünk. Az Egész, a Lét kérdése nem egy a sok kérdés közül, ezért nem is válaszolható meg a többi esetében egyébként hatékony módon. A Lét misztérium, ezért olyan tapasztalatokon át juthatunk el hozzá, amelyekben a misztérium

otthonos: a hit, a remény és a szeretet tapasztalatának kibontása által.

Végül a 20. századi nyelvvelmező filozófia (egyik) atyjának, Ludwig Wittgensteinnek (+1951) a filozófiai ars poeticáját idézem. Első publikált művében igen szűkre szabja a nyelv, a nyelvileg megfogalmazható és így a tudományos szabatsággal és objektív bizonyossággal megragadható határait: csak annak a nyelvi elemnek van értelme, amelyhez egyértelműen, az érzék-szerui tapasztalat által beazonosítható tárgy hozzárendelhető. Ez az előfeltevés igen sok mindent kizár a „tudható és mondható” halmazából, ezért tűnhet(ett) materialista (pozitivist) szemléletűnek. Valójában ebben a koncepciójában is marad hely a nem-materialisnak, a misztikusnak, a kimondhatatlannak: például a számára annyira fontos zenének.

Az intuíció, a szimpátia, a spirituális tapasztalatokra, a misztikusra hangolódás olyan tájakra nyitnak, ahol az istenkérdés felmerül és eldől, s tanúskodnak arról, hogy a klasszikus metafizikán túllépés nem feltétlenül vezet ateizmushoz vagy agnoszticizmushoz. Talán haszontalan tudást nyújtanak, amelyre nem lehet például technikát építeni, de biztos tudást, mint amilyen biztos a bizalom megszokhatatlan csodája.

AZ OLVASÓ ÍRJA

Nagyböjti emlék

Egy régi névjegykártyát keresek. Régi, mert amióta okostelefonom van, azóta ismerőseim elérhetőségét abban tárolom. Valahol itt, az íróasztalom vagy az öreg szekreter egyik fiókjában kell hogy legyen az a doboz, amiben a régi névjegykártyákat tartom... Minden kisebb-nagyobb fiókot kihúzok, és egyenként két régen elfeledett tárgyat találok: egy öreg olvasószemüveget és egy imakönyvet. Nagyanymé volt. Az imakönyvet kézbe veszem. Ott nyílik szét, ahová egyszer valaki berakott egy szentképet. A képen a Golgota látható a három kereszttel. A hátoldalán pedig a vers:

A keresztfához megyek,
Mert máshol nem lelhetek
Nyugodalmat lelkemnek.
S ott találak, ó, Szűz Anya,
Fájdalom közt, bágyadozva,
Tőr veré át lelkedet.

Egy hatvan-hatvanöt évvel ezelőtti kép idéződik fel bennem: egy ócska harmóniumon játszva Vince bácsi, falusi kis templomunk kántora a nagyanyámmal és hasonló korú nénikékel éneklük a fájdalmasan szép húsvéti éneket. Kisgyerekként, noha nem értettem a szöveg minden mondatát, például azt sem, hogy „Tőr veré át lelkedet”, mégis nagy hatással volt rám ez a nagyböjti ének, ahogyan ma is.

A névjegykártyás dobozt ugyan nem találtam meg, de amire helyette leltem, az igazán szívmengető volt. Köszönöm, Uram!

Toldi József

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. 22 órakeresztmise. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarországra, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakeresztmise. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

A Budapest VIII. kerületi Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső tér) Magyarok Nagyasszonya-templomban nemzeti ünnepünkön, március 15-én, pénteken 9 órakeresztmisést mondunk hazánkért. 10 órakeresztmise a templom körüli szabadtéri stációknál keresztutat imádkozunk nagy magyarokra emlékezve népünk lelki újjászületéséért és egységéért.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móríz Zsigmond út 141.): március 14-én 16 órától 17-én 13 óráig NAGYBŐJTI lelkigyakorlat Dr. Osztie Zoltán atyával. Március 28-án 18 órától 31-én 13 óráig húsvéti lelkigyakorlat Schall Tamás plébános atyával. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelídítő. A halál közelségével és a gyász fájdalmának terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinkkel való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Közösségi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéténtente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1.), a Batthyány téren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kéténtente szerda este 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2024. április 3., 17.; május 8., 22. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA-nővér vezeti.

„Minden vég egy új kezdet” címmel lelkinapok a Szív Lelkiségi Központban (Tahi, Villator 7–9. T.: 06/26-387-162). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszorít a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2024. április 5., péntek 14 órától április 7., vasárnap 14 óráig. Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: tegzesk@hotmai.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját, törölközőt, és jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Tahi – Hídfő mh., a Bartók Béla úton felfelé.

„Ne félj, nem ítélek el!” címmel tartanak lelkigyakorlatot Mária-besnyőn április 25–28. között. Mindazokat hívják, akik gyermeküket vetélés, abortusz, koraszülés miatt veszítették el, valamint azokat is, akik lombikbabjukat gyászolják. Vezeti: Kovács Ferenc diakónus és

Treer Mária lelkigondozó. Érdeklődni lehet: sorstarsak@marioradio.hu, vagy 06/20-823-2201

NAGYBŐJTI LELKIGYAKORLAT

A Budapest VIII. kerületi Magyarok Nagyasszonya téri (volt Rezső tér) Magyarok Nagyasszonya-templomban nagybőjti lelkigyakorlatot tart dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanszékvezető professzora március 10., 17. és 24-én, vasárnap a 9 órai misék keretében.

Nagybőjti esték a Szent Imrén címmel Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében (Budapest XI., Villányi út 27.), március 20-án, szerdán 19.30 órától lelkigyakorlatot tart Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök. Bővebb információ: <https://szentimre.hu/>

BÚCSÚ

A győri, vérrel könnyező Szűzanya búcsúja lesz a Nagyboldogasszony-székesegyházban (Győr, Káptalandomb 12.) március 16-án, szombaton és március 17-én, vasárnap. Mindenkit szeretettel hívnak és várnak. Bővebb információ: <https://gyor.egyhazmegye.hu/>

TAGTOBORZÁS

Az Alexiánus Testvérek Kongregációja (társulata) a pápa által elfogadott szerzetes rend, melynek tagjai – a katolikus egyház karitatív szentjeinek példáját követő – szabad állapotú, laikus férfiak. Várjuk azok jelentkezését, akiket Jézus szavai hívnak és indítanak: „Kövess engem! ... te pedig menj, hirdesd az Isten országát!” (Lk. 9,59–60) Elérhetőségek: Alexiánus Testvérek Kongregációja 9081 Győrújbarát, Templomsor u. 7., T: 06/30-561-2207, e-mail: vanist2016@gmail.com

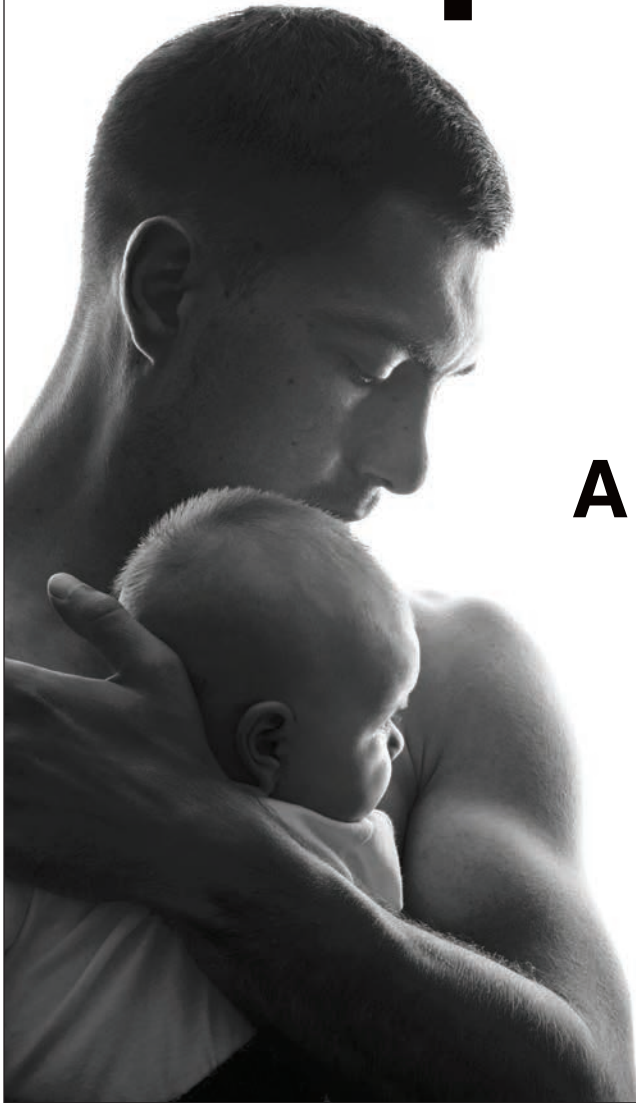
BETEGGLÁTÓGATÓK KÉPZÉSE

A Budapesti Katolikus Kórházlelkészség április 13-án indítja következő önkéntesbeteglátogató-képzését. Jelentkezni március 31-éig lehet a +36/1-224-8640-es telefonszámon, hétköznap 8 és 16 óra között. Szeretettel várják azoknak a hitüket gyakorló katolikusoknak a jelentkezését, akik azonosulni tudnak egy olyan szolgálattal, amely az elfogadásról, az alázatos, őszinte szeretet gyakorlásáról szól. Az önkéntes beteglátogató szolgálat az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye kórházainak heti lelkipásztori szolgálatához kapcsolódik. Ezért a jelentkezőtől olyan életállapotot kíván, amellyel összeegyeztethető, hogy ezt az időt jó szívvel, gond nélkül rá tudja szánni a szolgálatra.

ELŐADÁS

A „Szó Szimfóniája” elnevezésű sorozat következő alkalmát Budapesten, a Pasaréti Közösségi Házban (Budapest, II. Pasaréti út 102.) március 25-én, hétfőn 19 órától lesz. Téma: Szent Ferenc

A legférfiasabb dolog az apaság.

A gyermek áldás!

TÁRSADALMI CÉLÚ HIRDETÉS
Anya-Ország Alapítvány
www.anya-orszag.hu

stigmái – források és képek. A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak. Bővebb információ: <https://pasaretikozossegihaz.hu/programok>

SZABADEGYETEM

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.) A viharon túl: A béke erejének felfedezése címmel előadás-sorozatot indítottak. Az egyes alkalmak csütörtökönként 19 órakeresztmisen kezdődnek, és körülbelül 20.15 óráig tartanak. A következő alkalom időpontja: április 11. Téma: Az 1568-as tordai vallásszabadság és a katolikus autonómia, illetve az Erdélyi Katolikus Státusz. Előadó: Holló László. Szeretettel várják az érdeklődőket a beszélgetős előadások alkalmaira.

Berésit (Kezdetkor) Hittudományi Szabadegyetem lesz Óbudán, az Óbudai zsinagógában (Budapest III., Lajos utca 163.) március 14-én, csütörtökön 17 órától, amely az EMIH – Magyar Zsidó Szövetség hittudományi szabadegyetemének első rendezvénye. Témák: Mi a vészorkor alatt ki-, illetve bekeresztelkedettek egyházi státusza? Életveszély esetén szabad-e (akár látszatra) vallást váltani?

Mi lesz az egyházi sorsa annak, aki nem meggyőződésből lett egy egyház tagja? A pódiumbeszélgetés résztvevői: Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Oberlander Bárucho ortodox rabbi, Zsugyel János teológus. Az esemény moderátora: Negyela László teológus. A rendezvény nyilvános, de regisztrációhoz kötött: <https://form.jotform.com/240573035256352>

SZENTSÉGIMÁDÁS

Debrecenben, a Szent Anna-székesegyház keresztelőkápolnájában (Debrecen, Szent Anna u. 15.) hétfőtől szombati, a reggeli szentmisék végétől az esti szentmisék kezdetéig egész napos szentségimádási lehetőség lesz 2024-ben is. „Öjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüldítelek titeket!” (Mt 11,28). Szeretettel várják a közösségek, imacsoporthoz, családok, egyének jelentkezését erre a különleges lehetőségre, amelyre időpontot az egyházközség weboldalán <https://szentannaplebania.dnyem.hu/> lehet foglalni, illetve további információ a szentanna@gmail.com e-mail-címen kérhető.

INGATLAN

ELADÓ BUDAPESTEN AZ I. KERÜLETBEN, magasföldszinti, 90 nm-es, háromszobás lakás, nagy étkező-konyhával, kádas-zuhanyzós fürdőszobával, külön WC-vel, új, zárt égésterű kombi cirkóval. Érdeklődni lehet: 06/30-202-0832

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átveszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

GYEREKVIGYÁZÁS

BUDAPESTI katolikus egyetemista lány vállal gyermekvigyázást (2 éves kortól), megbeszélés szerinti időtartamra, belbuda kerületben. T: 06/30-814-3304

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznl is. T.: 06/1-213-5726

ÓLÓMŰVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu
ÉPÜLETSÜLLYEDÉS, falrepedés megállítása, vizes, nyirkos, sa-létromos épületek szigetelése. T.: 06/20-228-0453

PIETRELCINAI SZENT PIO ATYA NYOMÁBAN
április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő
DÉL-ERDÉLYI ZARÁNDOKKÖRÚT ÉS A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ
május 15-20. | 6 nap | 199.900 Ft/fő
ZARÁNDOKLAT A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚBA
május 15-20. | 6 nap | 169.900 Ft/fő
ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN
június 4-8. | 5 nap | 229.900 Ft/fő
ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJÉBA AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
június 23-27. | 5 nap | 129.900 Ft/fő
ZARÁNDOKKÖRÚT MONTENEGRÓBA
július 9-15. | 7 nap | 309.900 Ft/fő
OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
augusztus 19-25. | 7 nap | 289.900 Ft/fő
ÍRORSZÁGI ZARÁNDOKLAT
augusztus 25-31. | 7 nap | 749.900 Ft/fő
NAGY ZARÁNDOKLAT (LA SALETTE, LOURDES, SANTIAGO, FATIMA)
aug. 30 - szept. 8. | 10 nap | 614.900 Ft/fő
VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

Premontrei reneszánsz

Rend- és iskolatörténeti kiállítás nyílt a Gödöllői Királyi Kastélyban

**Premontreiek 100 éve Gödöllőn címmel lát-
ható jubileumi rend- és
iskolatörténeti kiállítás a
Gödöllői Királyi Kas-
télyban március 1-jétől
június 23-áig.**

A február utolsó napján a Lovarda csarnokában tartott ünnepélyes megnyitón Balogh Péter Piusz OPraem gödöllői apát; Gémesi György polgármester, Ujváry Tamás, a tárlatot befogadó kastély ügyvezetője, valamint Czeglédi Noémi történész, kurátor tartott rövid hangoló beszédet. Közreműködött a gödöllői Premontrei Iskolaközpont Kocsis Csaba vezette Premi Cantores kórusa. „A kiállítás száz év mindennapjainak, ünnepeinek, tragédiáinak felfedezésére, megismerésére hívja látogatóit. Áttekintést nyújt a Jászóvári Premontrei Kanonokrend gödöllői letelepedésének előzményeiről, a gimnázium, konviktus és rendház alkotta intézményegyüttes építéséről, a rend korabeli történetéről, a szerzetes és világi tanárok, illetve a diákok életéről 1923-tól napjainkig” – áll a gödöllői kastély, a városi múzeum és a premontrei apaság összefogásával megvalósult, június 23-ig megtekinthető kiállítás ajánlójában.

Balogh Péter Piusz OPraem gödöllői apát az „áldott emlékü” Stuhlmann Patrik premontrei szerzetes tanártól vett gondolatok felidézésével köszöntötte az egybegyűlteket, köztük Varga Lajos váci segédpüspököt,

a város képviselőit, az intézményvezetőket, a rend tagjait és a terem széksorait megtöltő vendégeket. Stuhlmann a Jászóvári Premontrei Kanonokrend gödöllői reál gimnáziumának és a Szent Norbert nevelőintézetnek első rektora és főigazgatója volt, akinek száz évvel ezelőtt megfogalmazott programját ma is aktuálisnak és irányadónak tekinti az apát: „A mi számunkra minden igyekvésünk, minden ambíciónk alfája a kifogástalan religiozitás.”

Az iskola és a nevelőintézet célja, hogy a „krisztusi tanok örök pedagógiai elvei” szerint formálják az ifjúságot. Egyebek mellett „a hitbuzgóság ápolásával, a keresztény erények gyakorlásával, a hazaszeretet példájával, a nemzeti öntudat kifejlesztésével, a szorgalom és kötelességtudás fokozásával, az iskolai munka elvégzésének

megkönnyítésével, ezenkívül modern nyelvek, zene, rajz, festészet tanításával, játékkal és sporttal, kertészeti és műhelygyakorlatokkal...” 1924 és 1948 között huszonnégy év adott a premontreieknek; az iskola rendszerváltozás utáni, 1990-es újraindulása óta pedig immár harmincnégy éve követik az említett szellemiséget Gödöllőn. A város 20. és 21. századi léte összeforrt a premontreiek jelenlétével, és „úgy tűnik, száz év elmúltával sem csökkentek a feladatok, megmaradtak az igények, és nem koptak az elvárások” – fogalmazott az apát.

Gémesi György polgármester személyes hangvételű megnyitóbeszédében az egyházi iskola, a premontrei

szellemiség értékeiről szólt, s mindarról, ami Gödöllőt – az országos szinten kiemelkedő oktatási intézményeivel, így

a református líceummal és a premontrei gimnáziummal – igazi iskolavárossá tette. Az elmúlt száz év üzenetéhez kapcsolódva a polgármester elsődleges feladatként jelölte meg, hogy itt, a földön Isten országát építsük; legyen szó oktatásról, egyházi küldetés-

ről vagy a város szolgálatáról. Házigazdaként Ujváry Tamás, a Gödöllői Királyi Kastély ügyvezető igazgatója a helytörténeti gyűjtemény jelentőségét méltatta. A település életét egy évszázada intézményesen és azon (a „köveken”) túl szellemiségükkel, lelkeségükkel is meghatározzák a premontreiek. Az igazgató szerint egy jó kiállításnak három ismérve van: legyen értékes, érvényes és érdekes. E tematikus időszak tárlat pedig mindhárom kíváncsalomnak megfelel.

A kiállítást kurátorként Czeglédi Noémi, a Gödöllői Városi Múzeum történésze nyitotta meg, aki köszöntőjét az „aedificatio, aedificatio” (építés, alkotás) gondolatára fűzte fel, tekintettel arra, hogy a premontreiek eleddig kevés-

bé kutattak gödöllői időszaka is pontosan erről, az építkezésről, illetve az újrakezdetéről és újjáépítéséről szólt és szól mindmáig. Ez az úttörő tárlat arra tesz kísérletet, hogy méltó módon mutassa be Gödöllő történelmének e lényeges, továbbra is feltárandó fejezetét. A kastély oldalszárnyának egymásba nyíló emeleti szobáiban rendezett kiállítás „előszava” egyszerre ajánló és a látóval összefoglaló: „Az első teremben ráhangolódhatunk a szerzetesi létre, illetve bepillantást nyerhetünk a premontrei épülettömb elkészültébe. A második fő témája az

alapítás, építés és működés. A harmadik a lelkesítésre fókuszál. A negyedik rész a tanárok oktatási, tudományos és társadalmi tevékenységének tükröire. Az ötödikben a diákok tanórai és tanórán kívüli életét ismerhetjük meg. A hatodikban időtázaszon vehetünk részt. Végül a folyosón tablókon foglaljuk össze a száz év fontosabb vagy érdekesebb momentumait.”

A kordokumentumokon, kiadványokon, könyveken és használati tárgyakon túl számos műalkotás is szerepel a kiállítás anyagában: Márton Lajos 1934-ben, a gödöllői apátság részére készített festményei (Szent Norbert a magyar népet Krisztushoz vezeti, Boldog Hermann József és a magyar ifjúság, Takács Menyhért portréja); A csodálatos kenyér- és halszaporítás, Dudits Andor 1926-os akvarell színvázlata; ismeretlen 18. századi művész alkotása, a Szent Norbert az Oltáriszentséggel.

Különlegesség az a nagyszemű, 15. századra datált Krisztus-képmás, amelyet fatáblára festett egy anoním mester. Emellett érdemel a kalandos sorsú, kulcsos trezorként használt, bélelt fémláda, az ötvösművészeti remek közül pedig Sauberer András OPraem 1745-ben készült pompás monstranciája, Franz Xaver Dutzenberg úrmutatója (1885), Hermann István Egyed OPraem kelyhe és mindenekelőtt a Szent Norbert-ereklyetartó a maga 1931-es hitelesítő iratával.

Pallós Tamás
Fotó: Lambert Attila

Kelj útra a békédért! Zarándoklatok Ciprustól Mexikóig a Via Sacrával

Az idei kínálatból: kilenc nap a világ legnagyobb Mária-kegyhelyén, Guadalupeban, hét nap Írorságban, a szentek szigetén, Cipruson Szent Pál és Barnabás apostolok, illetve Olaszországban Pio atya nyomában.

Zarándokkört a Baltikum, motoros túra Međugorjától Mariazellig, nem utolsósorban pedig csatlakozás a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nemzeti zarándoklatához Rómában – csak néhány különlegesség, melyet idén kínál a Via Sacra zarándok utazási iroda azok számára, akik útra kelnének békéjükért. Negyvenöt meghirdetett programja mellett az iroda plébániák és zárt csoportok zarándoklatainak megszervezését is vállalja, biztos háttérrel adva a zavartalan lelki feltöltődéshez.

A Via Sacra 2024-ben is azzal a céllal szervezi zarándoklatait, hogy minél több ember elindulhasson a szent úton, akár a nagy európai kegyhelyekre vágyik, mint amilyen Lourdes, Fatima, Mariazell, Częstochowa vagy Međugorje, akár különleges zarándokhelyeket keresne fel: Guadalupe, Ciprust, Szicíliát, a Baltikumot vagy Írországot. „Kelj útra a békédért!” – szól jelmondatuk, és az irodát alapító Budai András szerint most különösen aktuális ez a felhívás. „Rengeteg békétlenség van a világban, és sajnos a lelkekben is. Zarándoklatainkkal az emberek belső békéjéhez szeretnénk hozzájárulni, amire mindenki vágyik. Hisszük, hogy ezek a lelki utak alkalmasak arra, hogy a zarándokok

testvérként imádkozzanak együtt, és lelkileg megújulva térjenek haza.” Idén negyvenöt többnapos zarándoklatot szerveznek Csíksomlyótól Mexikóig – busszal, repülővel, motorkegypárral. Lelkivezetők és zarándoklatokra szakosodott idegenvezetők kísérik a csoportokat, így a lelki feltöltődést az imádság és a kulturális élmények – történelmi, művészeti és gasztronómiai tapasztalatok – együtt adják meg. „Fontos számunkra, hogy a zarándokok ne csak fizikailag legyenek biztonságban, amit mi, az iroda garantálunk nekik, hanem lelkileg is a legjobb kezekben legyenek. Ezt a lelki vezető és zarándok-idegenvezetőink tudják hozzátenni az utakhoz” – hangsúlyozza Budai András. Az izraeli háború miatt a Jézus lába nyomán szervezett szentföldi zarándoklatok 2024-ben várhatóan elmaradnak, ám – ezeket nem pótolva, de a Szentföld békéjéért felajánlva – idén a szokásosnál is több különleges helyszínre indít zarándoklatot a Via Sacra. Ciprus, Szicília és Montenegró mellett tartalmas lelki élményeket kínál áprilisban az egyhetes olaszországi zarándoklat Pio atya nyomában, illetve szeptemberben az Európa öt nagy zarándokhelyét végigjáró, tíznapos Nagy Zarándoklat.

Hálából Ferenc pápa 2023-as budapesti látogatásáért a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia nemzeti zarándoklatot hirdetett Rómába, idén áprilisra. Az eseményhez a Via Sacra több csoporttal csatlakozik, busszal és repülővel egyaránt részt vehetünk rajta. Májustól a motorosza-

randoklat.hu oldallal együttműködve motorkerékpáros zarándoklatokat is indít a Via Sacra. Az úti célok között szerepel Ausztria, Montenegró, Međugorje és Częstochowa. A meghirdetett negyvenöt zarándoklat mellett plébániák közösségeinek, zárt csoportoknak külön időpontban, egyéni igények és elképzelések szerint is szerveznek zarándoklatokat, biztos háttérrel adva a zavartalan lelki feltöltődésnek. „Sokat jelent számunkra a közösségek bizalma, örömmel segítünk tapasztalatunkkal és helyismeretünkkel, széles kapcsolatrendszerünkkel, nem utolsósorban biztosítási háttérünkkel, hogy a plébániák közösségek, baráti társaságok zarándoklatai sikeresek és tartalmasak legyenek” – mondja az iroda vezetője, aki kiemeli, hogy tavaly ezeknek az utaknak a száma meghaladta a harmincat.

A Via Sacra, amely kifejezetten katolikus zarándoklatok szervezésére szakosodott utazási iroda, 2023-ban összesen hetvennél is több utazást szervezett, melyeken 2500 zarándok vett részt. A közöttük végzett felmérés eredményei alapján kilencven százalékuk tervezi, hogy újra a Via Sacra szervezésében keljen útra. Ez az iroda az egyetlen hazánkban, amely kizárólag katolikus zarándoklatokat szervez, mindezt a legnagyobb és legszínesebb választékban. Biztos háttérrel köszönhetően hazánk ötven legnagyobb utazási irodája között tartják számon, vezetőjét, Budai Andrást pedig 2023-ban beválasztották a tíz legígéretesebb fiatal turisztikai

szakember közé a turizmus.com internetes oldal szavazásán. Az iroda valamennyi zarándoklata – a részletes programleírással együtt – megtalálható a viasacra.hu oldalon.

Zarándokok visszajelzéseiből

„Még soha nem voltam zarándokúton, de minden elvárásomat fölülmulta. A csodálatos helyek, az idegenvezető odaadó szeretete és tudása még teljesebbé tette az utat. Az atya a lelki dolgokban nagyon sokat adott. Az utazási irodának további sok sikert kívánunk!” (Fatima, 2023 augusztusa)

„Hatalmas lelki feltöltődésben volt részem, és szakrális élményként éltem meg az utazást. A kegyhely nagyon szép volt, az idegenvezetés profi. A munkatársak emberi hoz-

záállása maximálisan kielégítő volt. Köszönjük szépen a szervezést!” (Međugorje, 2023 júliusa)

„Az egész út élmények tárháza volt. Csodálatos templomok, jól összeállított és megtervezett programok. Nagy köszönet a szervezésért! Az atya prédikációi felejthetetlenek. Örömmel vettem, hogy a kegyhelyen volt szabadidő az elcsendesedésre. Nagy vágyam teljesült ezzel az úttal. Hála és köszönet mindenért.” (Mexikó, 2023 novembere)

„Az évben háromszor utaztam a Via Sacrával. Minden út csodálatos volt, választani sem tudok, mindegyiknek megvolt a maga szépsége. Teljes lelki feltöltődés, fáradságot sem éreztem. Szuper volt.” (Olaszország, 2023 októbere)

Fotó: Via Sacra

HÍREK KÉPEKBEN

• **Sulyok Tamás** köztársasági elnök beiktatási ünnepségét március 10-én tartották a budapesti Szent György téren, ahol jelen voltak az egyházak képviselői is. Mohos Gábor esztergomi-budapesti segédpüspök, érseki általános helynök, az Esztergomi Főszékes-egyházi Káptalan nagyprepostja, a Szent István-bazilika plébánosa Isten áldását kérte az államfő életére és szolgálatára.

• **Udvardy György** érsek vezetésével tartottak lelkinapot március 4-én a veszprémi Padányi Katolikus Iskolában. A főpásztor a döntések súlyáról, felelősségéről és következményeiről beszélt a diákoknak.

• **Szentmiskó József** emlékezett első elnökére, Habsburg-Lotaringiai József Ágost főhercegre (1872–1962) a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége március 7-én. A Budavári Palota mélyén lévő Nátori kriptához csatlakozó kápolnában a szentmiseáldozatot Tóth Tamás, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára, a Szuverén Máltai Lovagrend tiszteletbeli konventualis káplánja mutatta be.

Ti vagytok a föld „show”-ja

Idén is a Felső-Krisztinavárosba szervezték a fiataloknak szóló programsorozatot

Katolikus fiatalok tavaly indították útjára a Ti vagytok a föld „show”-ja című programsorozatot a Felső-krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia Apor Vilmos Közösségi Házában. A programsorozatról Török Beáta, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárának vezetője írt.

Mindössze 1,7 másodpercnyi idő alatt döntünk, megnézzük vagy továbbpörgetjük a virtuális világ elénk tárta híreket, tartalmakat.

Kétségtelen, hogy könnyebben megállunk és elidőzünk ott, ahol első pillantásra meglepő, szokatlant sejtünk. Így történt, amikor a Ti vagytok a föld „show”-ja Facebook-profil csatlakozásra invitált. Olyannyira felkeltette figyelmemet, hogy felkutattam a „forrást”, és kapcsolatba léptem a profilt létrehozó fiatalemberrel, Hernády Miklóssal. A húszas éveinek elején járó egyetemistával beszélgetve hamar kiderült, nemcsak egy jó logó, szlogen az, amit a világháló előttünk felfedett, hanem számtalan ötlet, komoly és odaadó szervezőmunka áll a háttérben, és kérdéseikre választ váró, nyitott, reménykedő és reményt keltő fiatalok.

A Ti vagytok a föld „show”-ja programsorozat megvalósításának hiánypótló ötletét – bányájával, Hernády Balázssal közösen – 2022

nyarán fogalmazta meg Miklós, ugyanis nem találtak kifejezetten keresztény fiatalokat megszólító, kérdéseikre válaszokat kínáló, „állandó jelleggel megrendezett előadás-sorozatot”. Mi sem volt természetesebb számukra, mint az, hogy ők maguk teremtsenek fórumot, amelynek örömmel adott helyet Gábor Elemér felső-krisztinavárosi plébános.

„Az első előadás-sorozat 2023 januárjában el is indult, és minden várakozásunkat felülmúlva közel 130-an jöttek el” – mondja el a fiatal programgazda. A 2023-as tavaszi sorozatot *Kapunyitási pánik* címmel, szerteágazó tematikával hirdették, a program célját pedig így határozták meg: „útmutatást adni a felnőtté válás nehéz kérdéseiben”. Meghívott előadókkal a döntés, a krízis, az érett kapcsolat, a munka, a családi örökség témáit, a „Hol van Isten az életünkben?” kérdést járták körül, talán nem is kész válaszokat várva, hanem az úton előttük járók segítő támogatását, életpaszlatjaikból fakadó hiteles mondatokat. Az előadások megtekinthetők a programsorozat YouTube-csatornáján.

A program idén is folytatódott a következő témákkal: társadalmi tudatosság, szexualitás és evangélium, szerzetesség, megfelelési kényszer. A Ti vagytok a föld „show”-ja ifjú szervezői március 12-én 19 órától Molnár Miklós atya előadására várták az érdeklődőket a Felső-krisztinavárosi Keresztelő Szent János Plébánia Apor Vilmos Közösségi Házába. Miklós atyával, aki mentálhigiénés lelkigondozó szakember is, a homoszexualitásról a tudomány és a hit szemszögéből beszélgettek. További tájékoztatás a Ti vagytok a föld „show”-ja Facebook-oldalán.

Fotó: Ti vagytok a föld „show”-ja

„Megkaptam életem egyik legnagyobb ajándékát”

Lackfi János megindító sorai szívrohamáról

Lackfi János költőt nem kell külön bemutatnunk. Verseivel a Magyar Kurír és az Új Ember hasábjain is időről időre megörövendeztet minket – köszönet érte. Önkéntes tevékenysége is ismert az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus hírnökeként; legutóbb adventben a Katolikus Karitást segítette a Szent István-bazilikában szervezett jótékonyági esten. Eljutott hozzánk karácsonyi szívrohamának a híre; az elmúlt hónapokban hol egyénileg, hol közösségekben is imádkoztunk érte, teljes felgyógyulásáért. Köszönjük Öt, a munkásságát, a szolgálatát – hálát adunk életéért. Hordozzuk együtt Lackfi Jánost és szándékait imáinkban! Az alábbiakban közreadjuk a tegnapi napon a közösségi oldalára írt bejegyzését. (Kuzmányi István)

Kiabálok feleségemnek, nyolcéves kislányom rémülten menekülne, önzőn kikönyörgöm, hogy maradjon, őt és Julit ölelem, mert lehet, hogy utoljára. Hívjuk a dokit, majd a mentőt, a diszpécser vonalban marad végig. Nagylányunk kiszalad a főútra, hogy házukig irányítsa a mentőket.

Érhetett volna a roham az ország másik felén, fellépés közben, vagy akkor, amikor épp vezetek, lehettem volna tők egyedül. Kegyelem.

Most odapakolok mindent a Jöistén elé, bocsánatot kérek szeretteimtől is, a Teremtőtől is minden rosszért, amit elkövettem. Készülődöm, nézem a felhősen napos, naposan felhős eget.

Jönnek a mentők, infúzió, benne morfin, a fájdalmak szűnnek, zötyögők a kocsi, alulnézetből a pucér fák. A Városmajori Szívcentrum az ügyeletes, nagy áldás, a legjobb hely. Pár hete „szívbeteg novellákat” írtunk kollégáimmal, ünnepélyes sajtóakció keretében kikerültek a kórház folyosóján a falra, most pedig nem kell többé elképzelnem, milyen szívbetegnek lenni. A novelláim szomszédságában fekszem.

Kettőkor indult a roham, fél ötkor már a szívemben a sztentek. Afféle mini, hengeres orvosi fémhálók, melyeket ballonnal felfújnak, és melyek megtartják az elszűkült érfalat.

A doki humoránál van, azt mondja, egy Mercedes-jel formájú elágazás három szára tömődött el. Elegáns... Hiába, a stílus maga az ember. Azért jobb, hogy nem Hyundai vagy Suzuki... A csuklómon megy be a katéter, meg sem érzem, ma tizenhárom ember töltötte velem a karácsonyát, hogy megmaradjak.

Fekszünk az intenzíven, mellettem egyesek haldokolnak, mások poénkodnak, a nővérek seregében jökövűek, életet lehelnek belénk, éleket.

Hetekig mélységes hála van bennem minden viszontagság ellenére. Döbbenet, hogy visszaküldtek, visszapecaztak. Új életet kaptam. Pedig eddig is életem, szerettem, írtam, utaztam, felléptem annyit, hogy három életre elég. Egy bűdös szót nem szólhattam volna, ha itt a vége. De van még tennivalóm, úgy látszik.

Az utolsó kávé azért lengethetett volna fehér zsebkendő, az utolsó csülök szólhatott volna, úgy egyél, öcsi, hogy nem lesz több.

Lassan kiderül, nem is olyan spárta a dolog, a kávé egészséges feketén, zsírosat ritkán, de nem soha, még focizni is visszamehetek idővel. Ez már Balatonfüreden, a csodás rehabilitáció alatt történik. Briliáns előadások az étrendről, a gyógyszerekről, a mozgásról. Egy marék gyógyszerert persze szednem kell reggel-este, nincs mese. A doki rámutatott kettőre, mikor kiiratkoztam az intenzívről, és az egyszerűség végett kijelentette: ha ezeket nem szedi, MEGHAL, ugye évti? Évtettem. Azóta heti szertartás a gyógyszeradagolás. Vérhígító, ko-

leszterinszabályzó, vérnyomáscsökkentő, gyomorvédő, bétablokkoló és a többiek. Sok cuki vitaminbogyó. A barátaim.

Füreden megdolgoztattak minket: napi tizenegy kilométer szobabicikli, félóra intenzív gyógytorna, egy óra séta, este rápakolunk másfél óra pingpongot a srácokkal.

Már nem vagyunk zöldfülű betegek, dörzsölten hajnali hét előtt megünnepeljük vérnyomásmérésre, hogy előbb érjünk a negyed nyolcas brinzáshoz, így benne leszünk az első turnusban és elérjük a reggelit. A konyha meglepően ízletes, kórháztól, pláne szívkorháztól szokatlan.

Szobátársam egy remek kedélyű betonmixeres srác, anekdotázunk, versenyt horkolunk. Mindig legyőz. Horkolásban is, pingpongban is.

Olvasok, írok, nem tudok betelni a Balatonnal, szeretnék nyelvvizsgát tenni végtelenből.

Leadtam tíz kilót, szerettem vastagon enni, most szeretek vékonyan. Azóta is minden nap megvan a tízezer lépés, olykor tizenötezer is, csinálom a gyógytornát.

Kicsit gyakrabban elsírom magam. Tudok melázni, de tudok röhögni is. Valahogy mindennek mélysége lett körülöttem.

Felfedezem az új életemet. Mérleget, mi férjen bele, mi ne. Szétlövöm a naptárat, kevesebb fellépés marad. Okosan. Én, aki szerettem felérni egyszerre minden hegytetőre, átmenni egyszerre az összes falon, most lassítani tanuló. Kiélvezni az ízeiket. S persze közben megmaradni szenvedélyes önmagamnak. Nem könnyű. Nem is megoldhatatlan. Még folyamatban.

A vicces, hogy mivel karácsony után Olaszországba mentünk volna,

a Facebook-oldalt előre beidőzítettem. Így mintha mi sem történt volna. Pedig történt. Még bontogatom óvatossan. Jól vagyok. Nagyon jól!

És milyen izgalmas belegondolni: pár éve, egy szemlélődő imában visszaröppentem a Jordán-partra, a Küldetés helyére, ahol sosem jártam, hogy Jézussal együtt elkérjem az Atyától, mi az, amiért szeret engem. Képeletemben ott termettem, de meglepetésemre mégsem a Szentföldön jártunk, hanem a Balatonnál. János apostol voltam, nekem is, Jézusnak is hosszú hajunk, szakállunk volt, örült módjára úszkáltunk, ugráltunk, fröcskölődtünk a vízben, mint a kölykök... Lemerültük, felbuktunk, hajunkból nagy vizes csóvát formáztunk. Nem bírtunk betelni a tóval.

És az Atya kimondta, hallottam, hogy szereti az energiámat, a lobbanékonyságomat, amikor pedig elbukom, akkor... Nagyon szomorú miattam, egészítettem ki rögtön stréberként. De már hallottam is a hangját: nem, nem, nagyon drukkol nekem, hogy felálljak, menjek tovább felé. Ez ő... Megismertem az irgalomról.

De miért pont a Balaton? Családilag sosem voltunk megátalkodott tavi népek, nemhogy egész nyarat nem töltöttünk odalent, de az sem jutunk oda. Pedig még telkünk is volt többnyire.

Most, évekkkel később jöttem csak rá. Azért, mert a Balaton az én új kezdetem, új életem helye, a szívkorházzal, mindazzal, ami történt. Én ezt nem sejtettem, de hát van, aki nem véletlenül Ura az időnek is.”

Forrás: Lackfi János közösségi oldala
Fotó: Merényi Zita (archív)